लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन
२०८२

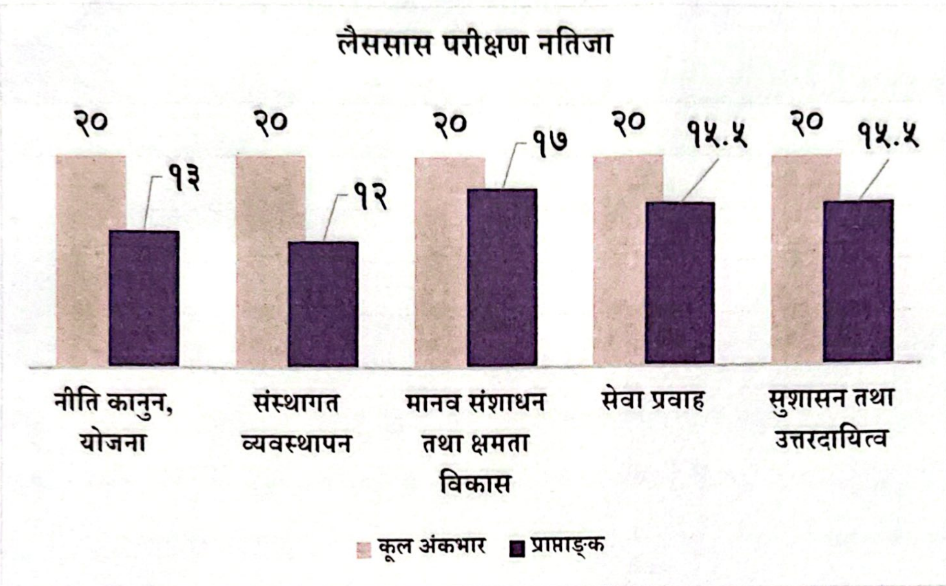

मिर्चैया नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
मिर्चैया, सिरहा
मधेश प्रदेश

Scanned with CamScanner

नगर प्रमुख ज्यूको मन्तव्य

मिर्चैया नगरपालिकाको समग्र विकासलाई साकार पार्न विकासका हरेक प्रक्रियामा सबै नागरिकको समान पहुँच र सहभागिता अपरिहार्य छ । कुनै पनि समाजको वास्तविक विकास तब मात्र सम्भव हुन्छ, जब राज्यका संयन्त्रहरूमा महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अल्पसंख्यक र आर्थिक रूपले पछाडि पारिएका समुदायको अर्थपूर्ण प्रतिनिधित्व र स्वामित्व स्थापित हुन्छ ।

यसै सन्दर्भमा, मिर्चैया नगरपालिकाले आफ्नो नीति, कार्यक्रम तथा बजेटमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणलाई कुन हदसम्म आत्मसात् गरेको छ भनेर लेखाजोखा गर्न यो "लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन" तयार गरिएको छ। यो प्रतिवेदन केवल एक दस्तावेज मात्र नभई हाम्रो नगरपालिकाको समावेशी विकासको मार्गचित्र पनि हो ।

हामीले स्थानीय सरकार सञ्चालनका क्रममा लक्षित वर्गको उत्थानका लागि विभिन्न सीपमूलक तालिम, क्षमता विकास र पूर्वाधार निर्माणमा विशेष जोड दिँदै आएका छौं । यस परीक्षणले हाम्रा सबल पक्षहरूलाई उजागर गर्नुका साथै आगामी दिनमा सुधार्नुपर्ने पक्षहरूका बारेमा स्पष्ट दिशाबोध गरेको छ । प्रतिवेदनले औंल्याएका सुझावहरूलाई आगामी वार्षिक नीति तथा बजेटमा प्राथमिकताका साथ समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा, यो प्रतिवेदन तयार पार्न खट्नुहुने कर्मचारी साथीहरू, जनप्रतिनिधिहरू, सामाजिक अभियन्ताहरू र प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउने सम्पूर्ण महानुभावहरूमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

श्रवण कुमार यादव

नगर प्रमुख

मिर्चैया नगरपालिका, सिरहा

Scanned with CamScanner

नगर उपप्रमुख ज्यूको सन्देश

मिर्चैया नगरपालिकाको तर्फबाट "लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन" सार्वजनिक गर्ने यस महत्वपूर्ण अवसरमा केही शब्द व्यक्त गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्तै खुशी लागेको छ। लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण लोकतान्त्रिक शासन, समावेशी विकास तथा सामाजिक न्यायको आधारस्तम्भ हो। संविधानले प्रत्याभूत गरेका समानता, समावेशिता र अवसरको समान पहुँचलाई व्यवहारमा उतार्न स्थानीय सरकारको भूमिका अत्यन्तै महत्वपूर्ण हुन्छ । यस सन्दर्भमा मिर्चैया नगरपालिकाले आफ्नो नीति, योजना, बजेट तथा सेवा प्रवाहमा समावेशीकरणका सिद्धान्तहरू कति समेटिएका छन् भन्ने विषयमा आत्ममूल्यांकन गर्ने उद्देश्यले यो परीक्षण सम्पन्न गरिएको हो। यस परीक्षण प्रतिवेदनले नगरपालिकाको वर्तमान अवस्थालाई यथार्थपरक ढंङ्गले प्रस्तुत गर्नुका साथै महिला, दलित, जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका तथा अन्य पछाडि पारिएका समुदायको सहभागिता, पहुँच र प्रतिनिधित्वको अवस्था स्पष्ट रूपमा उजागर गरेको छ। यसले हाम्रो सबल पक्ष पहिचान गर्नुका साथै सुधार गर्नुपर्ने क्षेत्रहरू पनि देखाएको छ, जुन आगामी नीति तथा कार्यक्रम निर्माणका लागि महत्वपूर्ण मार्गदर्शन हुनेछ।

यस परीक्षण प्रतिवेदन तयार पार्ने क्रममा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नुहुने प्राविधिक टोली, नगरपालिकाका कर्मचारीहरू, सहयोगी संस्था, विकास साझेदार तथा प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष रूपमा योगदान दिनुहुने सबै महानुभावहरूलाई मिर्चैया नगरपालिकाको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

धन्यवाद।

जिवछी देवी साह

नगर उपप्रमुख

मिर्चैया नगरपालिका, सिरहा

Scanned with CamScanner

भनाई

संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले समावेशी र न्यायपूर्ण समाजको परिकल्पना गरेको छ । यसै सन्दर्भमा यो प्रतिवेदनले हाम्रो नगरपालिकाले लैङ्गिक समानता, महिला सशक्तिकरण, दलित, जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडिएका वर्ग तथा अन्य सीमान्तीकृत समुदायको अधिकार र सहभागिता सुनिश्चित गर्ने दिशामा गरेका प्रयासहरूको समीक्षा गरेको छ ।

प्रतिवेदनमा औंल्याइएका सुधारका क्षेत्रहरू र सिफारिसहरूलाई म गम्भीरतापूर्वक लिन्छु । मिर्चैया नगरपालिका प्रशासनको तर्फबाट नगरपालिकाका सबै नीति, कानून, योजना र कार्यक्रमहरूमा समावेशीको विषयलाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने, कर्मचारीहरूलाई लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम र अभिमुखीकरण कार्यक्रम नियमित सञ्चालन गर्ने, लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट विनियोजन सुनिश्चित गर्दै सीमान्तीकृत समुदायका लागि विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, निर्णय प्रक्रियामा महिला, दलित, जनजाति र अन्य पिछडिएका वर्गको सार्थक सहभागिता सुनिश्चित गर्ने, अनुगमन तथा मूल्यांकनमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी सूचक र प्रगति नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने प्रणाली विकास गरिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

यस परीक्षण कार्यमा संलग्न हुनुहुने र प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न सबै सरोकारवाला निकाय, परामर्शदाता टोली र सम्बन्धित व्यक्तिहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु र हामी सबै मिलेर समतामूलक र समावेशी मिर्चैया नगरपालिकाको निर्माण गर्न प्रतिवद्ध छौं ।

धन्यवाद ।

युगेश कुमार यादव

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Scanned with CamScanner

विषय सूची

खण्ड : एक..१

परिचय..१

१.पृष्ठभूमि..१

२.अध्ययनको महत्व..२

३. उद्देश्य..३

४.लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु..३

५.लैससास परीक्षणको विधि र प्रक्रिया..४

६. लैससास परीक्षणका सहभागी..८

खण्ड : २..९

तथ्यांक प्रस्तुतीकण..९

७. तथ्यांक प्रस्तुतीकरण र व्याख्या..९

खण्ड : ३..१३

विश्लेषण..१३

८.लैससास परीक्षणको विश्लेषणका औजारहरु..१३

९.तथ्यांङ्को तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण..१३

१०. मुख्य उपलब्धी..१४

१०.१ परीक्षण पश्चात प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेको अंकहरुको लेखाजोखा..१४

१०.२ लैससास परीक्षणको नतिजाको माकुरे जालो..१६

११. नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरणका सबल पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु..१८

१२. लैससासको कार्ययोजना..२४

१३. निष्कर्ष..२७

१४. सुझाव..२८

अनुसूचीहरु..२८

अनुसूची : १..२९

अंकतालिका..२९

अनुसूची : २..३०

Scanned with CamScanner

लैससास कार्यान्वय समिति ३०

अनुसूची : ३............ ३१

लैससासको कार्यदलका समिति ३१

अनुसूची : ४............ ३२

लैससास परीक्षणमा सहभागीहरुको विवरण............ ३२

अनुसूची : ५ .... ३५

सूचकगत प्राप्तांक विवरण ३५

अनुसूची : ६ .... ४५

लैससास परीक्षणका झलकहरु............ ४५

Scanned with CamScanner

खण्ड : एक

परिचय

१.पृष्ठभूमि

संघीय व्यवस्था अनुसार नेपालको संविधान कार्यान्वयनको अवधिलाई हेर्दा एकदशक पुरा भएको छ। नेपालको संविधान २०७२ को प्रस्तावनामा नै लैङ्गिक विभेद अन्त्य गरी समानुपातिक, समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तको आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्प गरेको छ। संविधानको धारा ३८ ले महिलालाई समान बंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्वर प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी हक, महिला विरुद्ध धार्मिक, सामाजिक, यौनजन्य, मनोबैज्ञानिक वा अन्य कुनै किसिमको हिसाजन्य कार्य वा शोषण गरेमा दण्डनीय हुने, राज्यका सबै निकायमा महिलालाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा सहभागी हुने अधिकार र शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदका आधारमा विशेष अवसर प्राप्त हुने हकको व्यवस्था गरेको छ। संविधानको धारा १८ समानताको हकमा सबै नागरिक कानूनको दृष्टिमा समान हुने, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र वा अन्य कुनै आधारमा भेदभाव गरिने छैन भनी उल्लेख गरिएको छ। सामाजिक न्यायको हकले राज्यको हरेक तहमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व सिद्धान्तको आधारमा जनताको सहभागिताको अधिकार स्थापना गरेको छ। तसर्थ संविधान प्रदत्त हक अधिकारहरुको कार्यान्वयन गर्न तथा समानुपातिक समावेशीताको आधारमा राज्य संरचनाको सबै अङ्गहरुमा महिला तथा सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम, उत्पीडित वर्ग, पछाडि पारिएको/परेको वर्ग, अल्पसंख्यक, सीमान्तीकृत, किसान, श्रमिक, युवा, बाल-बालिका, ज्येष्ठ नागरिक, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भावस्थाका व्यक्ति, अशक्त वा असहाय, पिछडिएको क्षेत्र र आर्थिक रूपले विपन्न खस आर्य लगायत नागरिकहरूले राज्यको हरेक निकायमा आफ्नो अधिकारको उपभोग गर्न सक्ने वातावरण सिर्जना गर्न आवश्यक छ। महिला र पुरुषको समानुपातिक विकासबाट नै समग्र समाजको विकास हुन पुग्दछ। समानुपातिक विकास आजको आवश्यकता हो। समुन्नत परिवार र समग्र समाजको विकासमा महिला र पुरुषको समान दायित्व र योगदान हुन आवश्यक छ। समुन्नत समाजको विकासमा यी दुवै वर्गको समान महत्व हुँदाहुँदै पनि राष्ट्रको समग्र स्थितिमा समानता देखिदैन। आधा भन्दा बढी जनसंख्या ओगटेको महिलाहरुको विकासमा राज्यले विभिन्न अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा गरेको प्रतिवद्धतालाई समयमा पुरा गर्न राष्ट्रको सम्पूर्ण अंगले विशेष जोड दिन आवश्यक छ।

स्थानीय सरकार संचालानार्थ कार्यान्वयनमा रहेको स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) लाई जोड दिएको छ। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ मा उल्लेख गरिए बमोजिम गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत विभिन्न बुँदाहरूहरूले जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्तहरू सहित सुकुम्बासी व्यवस्थापन गर्न लक्षित समूह सम्बन्धी स्थानीय योजना, कार्यक्रम, स्रोत परिचालन र व्यवस्थापन, सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क र सूचना व्यवस्थापन र गरिब घरपरिवार पहिचान सम्बन्धी स्थानीय सर्वेक्षण, सूचना व्यवस्थापन र नियमन गर्ने कुराहरू उल्लेख गरिएको छ। त्यस्तै उक्त ऐनको दफा १२ मा उल्लेख

Scanned with CamScanner

गरिए बमोजिम वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत स्थानीय तहको योजना तर्जुमा गर्दा सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रणाली अनुसार बस्ती वा टोलस्तरबाट योजना तर्जुमा प्रकृया अवलम्बन गरी महिला तथा पिछडिएको वर्गको सहभागितामा जोड, योजना बनाउँदा महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने योजना छनौटमा जोड दिदै लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्थालाई जोड दिएको छ।

त्यस्तै वडाभित्रका विकास कार्यहरू कार्यान्वयन गर्दा उक्त वडाभित्र आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछि परेका वा पारिएका महिला, बाल-बालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखि सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने कुरालाई समेत स्पष्ट रुपमा औल्याईएको छ। नेपाल सरकारले मन्त्रालय तहमा पनि लैङ्गित तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिहरुलाई कार्यान्वयन तहमा ल्याउनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका "लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीता स्थानीयकरण रणनीति, २०७५", स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको "स्वास्थ्य क्षेत्रको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०६६", महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालयको "राष्ट्रिय लैङ्गिक समानता नीति, २०७४", शहरी विकास मन्त्रालयको "लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी मार्गदर्शन, २०७०" सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको "लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८" जस्ता लैससास नीति तथा मार्गदर्शन र दिग्दर्शन तयार गरिएको छ।

स्थानीय तहले लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्ने उद्देश्यले स्थानीय तहले सञ्चालन गर्ने योजना तथा कार्यक्रम, नीति तथा कानुन लगायत सेवा प्रवाहमा समेत समावेशी बनाउने उद्देश्यले प्रत्येक वर्ष लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्नुपर्दछ। स्थानीय तहले लैससास परीक्षण कार्य हरेक आर्थिक वर्षमा गर्नुपर्नेछ। लैससास परीक्षण गर्दा गत आवमा सम्पन्न गरेको कार्यक्रमको परीक्षण चालु आ.व.को पौष मसान्तभित्रमा सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्दछ। लैससास परीक्षण प्रतिवेदनले औल्याएको विषयवस्तु उपर सम्बन्धित स्थानीय तहमा सम्बन्धित सरोकारवाहरुवीच छलफल गरी प्राप्त भएका सुझावहरुलाई आगामी योजना तथा कार्यक्रम मार्फत सुधार गर्न पृष्ठपोषणको रुपमा ग्रहण गर्नुपर्ने भएकोले यस मिर्चैया नगरपालिकाले गत बर्षदेखि यस कार्य सम्पन्न गर्दै आएको छ। यसै प्रावधान अनुसार यस मिर्चैया नगरपालिकाले लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरि प्रतिवेदन तयार गरेको छ।

२.अध्ययनको महत्व

स्थानीय सरकारको कार्यसम्पादनलाई लैससासको दृष्टिकोणबाट के कति प्रभावकारी भयो भनी हेर्नका लागि यस परीक्षणले निक्कै महत्व राख्दछ। लैससास परीक्षणबाट नगरपालिकाको नीति, योजना, कार्यक्रमहरु लैससास आधारमा सम्वेदनशील छ छैन परीक्षण गरिने भएकोले परीक्षणबाट नगरपालिकाले सुधार गर्नुपर्ने क्षेत्रहरुको पहिचान भई सोहि अनुसार योजना तथा बजेट तर्जुमाका लागि सहयोग गर्दछ। यस परीक्षणले नेपाल सरकारले सम्झौता गरेका विभिन्न अभिसन्धिहरु, तयार गरेका नीति तथा कार्यक्रहरु, दिगो विकासका लक्ष्यहरु प्राप्तिमा सहयोग गर्नुका साथै परीक्षणपछि सहभागितामूलक प्रक्रियाले महिला, आदिवासी जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु तथा अन्य लक्षित वर्गको सशक्तिकरण गरी लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण कार्यलाई प्रवर्द्धन गर्न सहयोग गर्दछ। यस कार्यले विकास प्रकृयामा

Scanned with CamScanner

काम गर्दा, विकास कार्यक्रम तय गर्दा, साधन र स्रोतको बाँडफाँड र परिचालनलाई लैङ्गिक उत्तरदायी र सामाजिक समावेशी वनाउन र लैङ्गिक र सामाजिक समावेशी रुपमा संस्थालाई सन्तुलित वनाउन सहयोग गर्दछ ।

यस परीक्षण कार्यले महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम, उत्पीडित वर्ग, पछाडि पारिएको/परेको वर्ग, अल्पसंख्यक, सीमान्तीकृत, किसान, श्रमिक, युवा, बाल-बालिका, ज्येष्ठ नागरिक, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भावस्थाका व्यक्ति, अशक्त वा असहाय आदिलाई शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा पहुँच, रोजगारी सिर्जना गर्ने क्षेत्रमा ज्यादै कम लगानी गर्ने प्रवृतिमा सुधार गरी राज्यका संरचनाहरूमा सकारात्मक विभेदका नीतिहरूलाई प्रभावकारी रुपमा लागू गर्नका लागि कार्यान्वयन पक्षमा गर्नुपर्ने क्षेत्रहरु पहिचान गर्न सहयोग. गर्दछ ।

३. उद्देश्य

लैससास परीक्षणको मुख्य उद्देश्यको रुपमा नगरपालिकाले गर्ने सम्पूर्ण क्रियाकलापहरु र विकास योजना तथा कार्यक्रमलाई लैससासमय बनाउनु र नगरपालिकाले तयार गरेका योजना, कार्यक्रम र क्रियाकलापहरुमा स्रोतको सुनिश्चिता र उपलब्धीको समतामूलक वितरण गर्नु रहेको छ। साथै लैससास परीक्षणको निर्दिष्ट उद्देश्यहरु निम्न रहेका छन् :

- लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको वर्तमान अवस्था पहिचान गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण मार्फत नगरपालिकाको संस्थागत संरचना र कार्यक्रमहरुमा महिला, लक्षित वर्ग र सिमान्तकृत समूहहरुलाई समावेश गरी लैङ्गिक समानता र सबै जातिको अर्थपूर्ण सहभागिताको क्षेत्र पहिचान गर्ने ।
- महिला, लक्षित वर्ग र सिमान्तकृत समूहहरुलाई समावेश गरि ती समूहहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- लक्षित वर्गलाई स्थानीय तहको विकास प्रक्रियामा निर्णायक तथा अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गरी आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण गर्ने ।
- स्थानीय तहको सबै कार्यक्रम, योजना र आयोजनाको प्रत्येक चरणमा लैससास दृष्टिकोणबाट अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने र यसलाई संस्थागत गर्दै लैजाने ।
- लैससास परीक्षणको नतिजाको आधारमा समस्या तथा चुनौतिहरुको पहिचान गरी समयमै समाधान गर्ने तथा भावि योजना तथा कार्यक्रमका लागि नीतिगत पृष्ठपोषण लिने ।

४.लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु

लैससास परीक्षणले मुख्यतयः ५ वटा प्रमुख विषयलाई समेटेको छ। उक्त पाँचवटा विषयवस्तुको २२ वटा उपशीर्षकहरु रहेका छन्। उपशीर्षकहरुका १०० वटा सूचकहरु रहेका छन्। जसलाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

Scanned with CamScanner

मूल विषय (सूचक)	सहायक विषय (उपसूचकहरु)
नीति, कानुन, योजना	नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता
	योजना तर्जुमा तथा कार्यन्वयन
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व
	कार्यप्रणाली समावेशी
	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता
	तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
	अनौपचारिक मुल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना
	कानुनी साक्षरता
	विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता
सेवा प्रवाह	पूर्वाधार विकास
	प्रजनन् स्वास्थ्य
	शिक्षा कार्यक्रम
	खानेपानी तथा सरसफाई
	स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन
सुशासन र उत्तरदायित्व	सुशासन
	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता
	सुचना तथा संचार
	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
	समन्वय र सम्वन्ध विस्तार

५.लैससास परीक्षणको विधि र प्रक्रिया

दिग्दर्शनमा उल्लेख गरिए अनुसार परीक्षणका विधि र प्रक्रियाहरु अपनाईएको थियो । यि विधिहरुमा सहभागितात्मक प्रक्रियालाई बढी जोड दिईएको थियो । सकेसम्म सबै पक्षहरुसँग छलफल गरी लैससास परीक्षण गर्दा वास्तविकता चित्रण होस् भन्ने कुरालाई विशेष जोड दिईएको थियो । लैससास परीक्षण गर्दा निम्न अनुसारको विधिहरु अपनाईएको थियो :

अभिलेख अध्ययन

Scanned with CamScanner

मिर्चैया नगरपालिकाले तय गरेका विभिन्न ऐन, कार्यविधि, नीति, निर्देशिका, दिग्दर्शन, वार्षिक योजना कार्यक्रम बजेटमा लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरणका विषयहरु के कति छन्, त्यसको कार्यान्वयन पक्ष, उपलब्धीको मापन, अनुगमन प्रक्रिया र पृष्ठपोषणको कार्यान्वयन आदि पक्षलाई समेटिएको छ। यस नगरपालिकाले हालसम्म विभिन्न २६ वटा ऐन पारित गरी आफ्नो वेवसाइटमा अपलोड गरेको छ भने विभिन्न कार्यविधिहरु बनाई कार्यान्वयन गरेको देखिन्छ। ऐन र अन्य कानुनहरुको विवरण तल देखाईएको छ।

भाग-०१

ऐनहरु विवरण

मिर्चैया नगरपालिकाको पुर्वाधार विकास व्यवस्थापन ऐन २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिका बजार व्यवस्थापन ऐन २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको खेलकुद विकास ऐन २०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालिकाको औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको कृषि व्यवसाय ऐन २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको तथ्यांक तथा अभिलेख संरक्षण ऐन, २०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन,२०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको भूमि ऐन २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालीकाको नगर विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिका न्यायिक समिति कार्यविधि व्यवस्था गर्ने ऐन २०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालिकाको टोल विकास संस्था संचालन ऐन २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको निर्माण व्यवसाय ऐन २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको आर्थिक कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालिकाको उद्योग, व्यवसाय दर्ता तथा संञ्चालन ऐन, २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको एफ.एम रेडियो (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालिकाको कृषि तथा पशुपन्छी ऐन, २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाइ र स्वच्छता ऐन, २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको नगर प्रहरी ऐन २०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालिकाको फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको वन ऐन,२०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन,२०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालिकाको विकास समिति ऐन, २०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको संस्था दर्ता ऐन,२०८०.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको सार्वजनिक निजी साझेदारी सम्बन्धी ऐन, २०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालिकाको स्वास्थ्य तथा सरसफाई सेवा ऐन,२०८० .pdf

Share / Save

भाग-०२

कार्यविधि र अन्य कानुनी विवरण

७.१ मिर्चैया नगरपालिकाको स्थानीय राजपत्र प्रकाशन कार्यविधि २०८०.pdf | ७.१० मिर्चैया नगर कार्यपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धि कार्यविधि २०८०.pdf
७.१२ मिर्चैया नगरपालिकाको घ वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजतपत्र सम्बन्धी कार्यविधि २०८०.pdf | ७.१५ मिर्चैया नगरपालिकाको अपाङ्गता व्यक्तिको परिचय पत्र वितरण कार्यविधि २०८०.pdf
७.१७ मिर्चैया नगरपालिकाको आन्तरिक आय संकलन (ठेक्का बन्दोबस्त) सम्बन्धी कार्यविधि २०८०.pdf | ७.२०मिर्चैया नगरपालिकाको एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन कार्यविधि ,२०८०.pdf
७.२२ मिर्चैया नगरपालिकाको तालिम व्यवस्थापन तथा संचालन कार्यविधि, २०८०.pdf | ७.२४मिर्चैया नगरपालिकाको आर्थिक सहायता सम्बन्धि कार्यविधि २०८०.pdf
७.२५ व्यापार व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण कार्यविधि २०७९.pdf | ७.२७मिर्चैया नगरपालिका मेलमिलाप केन्द्र सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०.pdf
७.२८ मिर्चैया नगरपालिकाको विद्यालय लेखापरीक्षण कार्यविधि २०८० (AutoRecovered).pdf | ७.२९मिर्चैया नगरपालिका स्तरिय गुनासो सम्बोधन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८०.pdf
७.३१मिर्चैया नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८०.pdf | ७.३२ मिर्चैया नगरपालिकाको लैंगिक हिसां निवारण कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८०.pdf
७.१३मिर्चैया नगरपालिकाको भवन निर्माण तथा नक्सा पास निर्देशिका, २०८०.pdf | ७.१४मिर्चैया नगरपालिका बाट गरिने बजार अनुगमन निर्देशिका २०८०.pdf
७.७६ मिर्चैया नगरपालिकाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यविधि २०८०.pdf | ७.३६मि.ना.पा को संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण,२०८०.pdf
७.१६ मि.ना पा को करारमा जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी नमूना कार्यविधि २०८०.pdf | ७.३०मि.ना.पा को सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना तथा संचालन सम्बन्धी२०८०.pdf
७.३७ मिर्चैया नगरपालिकाको आधारभूत शिक्षा परीक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८०.pdf | बालिका तथा समावेशी शिक्षा सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८०.pdf
७.७७मिर्चैया अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८०.pdf | ७.७६ बाल अधिकार प्रवर्द्धन तथा संरक्षणसम्बन्धी कार्यविधि, २०८०.pdf
मिर्चैया नगरपालिकाको खानपानी तथा सरसफाई व्यवस्थापन बोर्ड कार्यविधि,२०८१.pdf | मिर्चैया नगरपालिकाको कर्मचारी तह वृद्धि तथा बढुवा सम्बन्धी कार्यविधि.pdf
८.२मिर्चैया नगरपालिकाका कर्मचारीको इन्धन सुविधा सम्बन्धी मापदण्ड, २०८१.pdf

विशेष गरेर गत आर्थिक वर्षको बजेट नीति, कार्यक्रम र बजेट विनियोजनको अवस्था लगायत अन्य सम्वन्धित कानुनी दस्तावेजहरुको अध्ययन गरिएको थियो। साथै द्वितीय तथ्यांकका लागि राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ लाई आधार मानिएको छ। यस मिर्चैया नगरपालिकाको कूल जनसंख्या ५९,४२५

Scanned with CamScanner

(महिला-२९,८५४ र पुरुष-२९,५७१) रहेको छ। नगरपालिकाको लैङ्गिक जनसंख्या प्रतिशत तलको तालिका (चार्ट) मा देखाईएको छ।

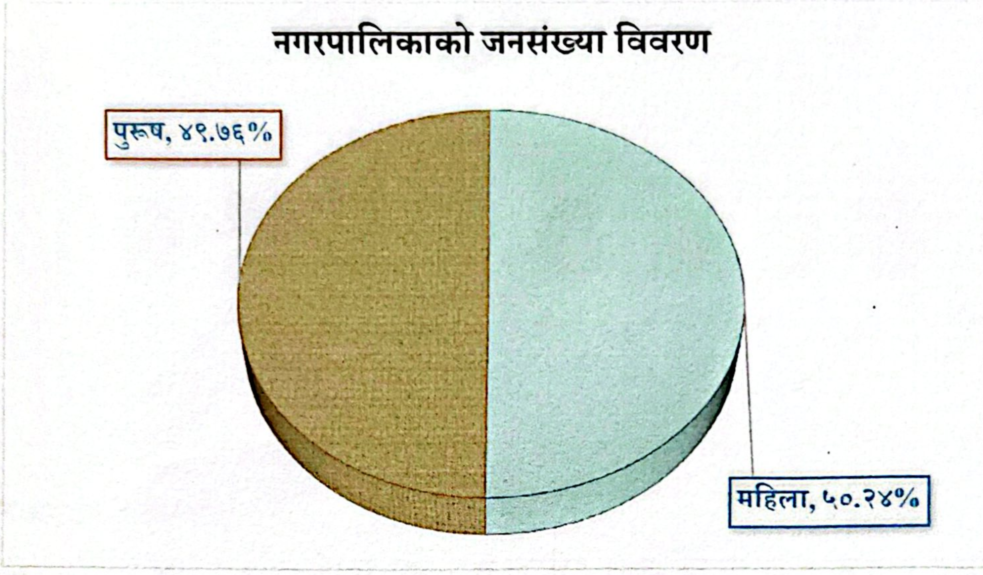

यस नगरपालिकामा विभिन्न जातजातिहरुको वसोवास रहेका छन्। जातजातिगत जनसंख्यामा यस नगरपालिकामा सवैभन्दा बढी यादव जातिको बसोवास रहेको छ। यादवको जनसंख्या १६.७९%, तेली १०.४८%, चमार/हरिजन/राम ९.१०%, सुँडी ७.८६%, मुसहर ६.७९%, केवट ६.०६%, मुस्लिम ५.५१%, धानुक ४.८५%, कोइरी/कुशवाहा ३.१९% र अन्य जातजातिहरु २९.३३% रहेका छन्। मूख्य १० जातजातिहरुको संख्यात्मक विवरण तलको ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ।

Scanned with CamScanner

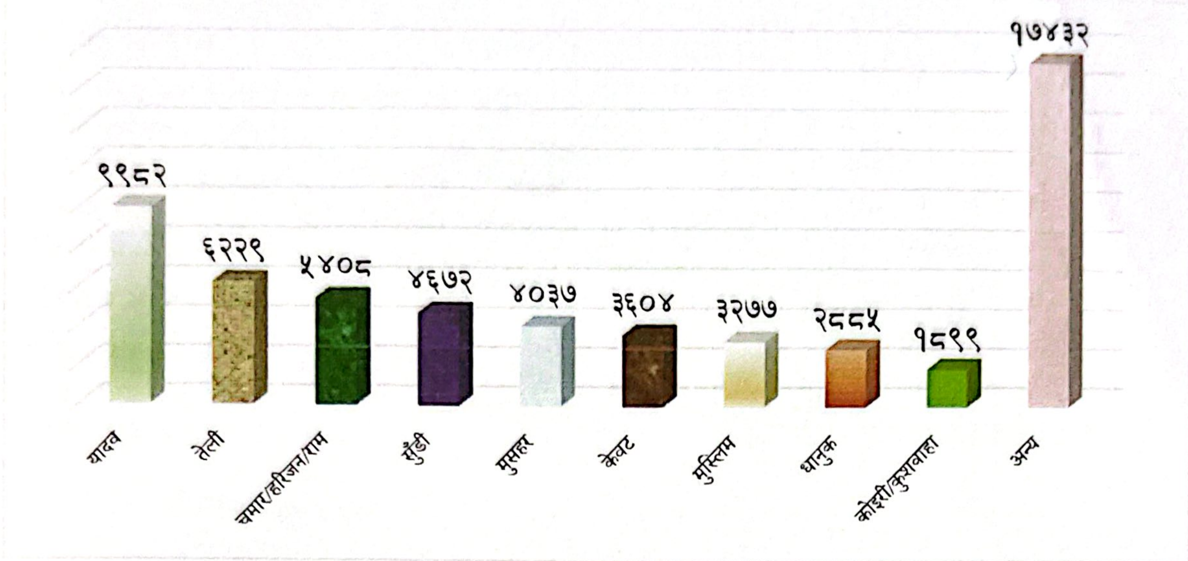

मुख्य जानकारसंग अन्तरवार्ता

नगरपालिकामा रहेका महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा, कानुन शाखा, स्वास्थ्य शाखा, रोजगार शाखा, शिक्षा शाखाहरुसंग विस्तृत छलफल गरिएको थियो । छलफलको क्रममा आवश्यकता अनुसार प्रमाणहरुको अध्ययन गर्ने कार्य भएको थियो ।

अवलोकन

यस विधिमा विशेषगरी भौतिक पूर्वाधारहरु अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री भए नभएको, सार्वजनिक भवनहरुमा विशेष गरि स्वास्थ्य निकाय, पालिकाको आफ्नै भवन र वडाका भवनहरुमा स्तनपान कक्षहरु र शौचालयहरुको अवलोकन गरिएको थियो ।
मार्गनिर्देशनमा व्यवस्था गरिए अनुसार नै लैससास परीक्षणका तरिकाहरु अपनाईएको थियो । जुन निम्न अनुसार रहको थियो:

तयारी चरण

नगरपालिकामा समन्वय गरि लैससास परीक्षण पूर्व यस अगाडि बनेको लैससास कार्यान्वयन समितिको पुनर्गठन गरिएको थियो । नगरपालिकाका प्रमुखको संयोजकत्वमा बसेको बैठकले कार्यान्वयन समितिको पुनर्गठन र कार्यदलको गठन गरेको थियो । कार्यदलले लैससासको परीक्षणको सम्पूर्ण व्यवस्थापन पक्षको जिम्मेवारी निर्वाह गरेको थियो ।
कार्यान्वयन समिति र कार्यदलको विवरण अनुसूची ३ मा समावेश गरिएको छ ।

Scanned with CamScanner

कार्यान्वयन चरण

नगरपालिकाका विभिन्न शाखा प्रमुखहरु, कार्यपालिका सदस्यहरु, बिषयगत समितिका पदाधिकारी एवं प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, नगर प्रमुख र उपप्रमुखको समेत सहभागितामा कार्यशाला सञ्चालन गरी सबैको सहभागिता र खुला छलफलबाट परीक्षणको कार्य र तय गरिएका सूचकहरुमा अंक प्रदान गरी सम्पन्न गरिएको थियो । साथै नगरपालिकाको सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौतिको विश्लेषण गरि आगामी बर्षका लागि कार्ययोजना समेत तयार गरिएको थियो ।

प्रतिवेदन चरण

यस चरणमा सूचकमा प्राप्त भएका अंक र समूह छलफलबाट आएका विषयवस्तु र नगरपालिकाको प्रमुख, उपप्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट प्राप्त सुझावहरुलाई समेत समेटेर प्रतिवेदन तयारी गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

६. लैससास परीक्षणका सहभागी

लैससास परीक्षणमा कुल ३४ जनाको सहभागिता रहेको थियो । जसमा महिला ८ जना र पुरुष २६ जना रहेका थिए । नगरपालिकाको प्रमुख, उपप्रमुख, कार्यपालिका सदस्यहरु, बिषयगत समितिका पदाधिकारी, बिषयगत शाखाका प्रमुख लगायत सरोकारवाला व्यक्तिहरुको सहभागीहरुको सहभागिता रहेको थियो । सहभागीहरुको नाम र विवरण अनुसूची ४ मा समावेश गरिएको छ ।

खण्ड : २

तथ्यांक प्रस्तुतीकण

यस खण्डमा लैससास परीक्षणका पाँच वटा मुख्य क्षेत्र र त्यसको २२ वटा उपशीर्षकहरुमा यस नगरपालिकाले प्राप्त गरेको अंकभार स्तम्भ चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ । यसरी प्रस्तुती गरिदा २२ वटा उपशीर्षकमा रहेका सूचकहरुको समग्रतालाई लिईएको छ ।

७. तथ्यांक प्रस्तुतीकरण र व्याख्या

नीति, कानुन र योजना

नीति, कानुन, योजना मुख्य शीर्षकमा ३ वटा उपशीर्षकहरु रहेका छन् । पहिलो उपशीर्षकमा रहेको नीति र कानुनमा समावेशिता र सहभागितामा कुल ८ अंक रहेकोमा ५.५ अंक प्राप्त गरेको छ, त्यस्तै योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा कुल ८ अंक रहेकोमा ४.५ अंक प्राप्त गरेको छ । बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा कुल ४ अंक रहेकोमा ३ अंक प्राप्त गरेको छ । यस मुख्य विषय रहेको नीति, कानुन र योजना अन्तर्गत कुल २० अंकभारमा प्राप्ताङ्क १३ रहेको छ ।

मुख्य शीर्षक	उप शीर्षक	पूर्णांक	प्राप्त अंक
नीति, कानुन र योजना	१. नीति र कानुनमा समावेशिता, सहभागिता	८	५.५
	२. योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	४.५
	३. बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३
	जम्मा	**२०**	**१३**

संस्थागत व्यवस्थापन

संस्थागत व्यवस्थापनमा कुल ५ वटा उपशीर्षकहरु रहेका छन् र प्रत्येकको अंकभार ४ रहेको छ । यसमा उपशीर्षकको रुपमा रहेको कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्वमा २ अंक प्राप्त गरेको छ भने कार्य प्रणाली समावेशीमा २ अंक, समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्वमा २.५, वित्त व्यवस्थापनमा ३, तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापनमा २.५ अंक गरी कूल २० अंकभारमा १२ अंक प्राप्त गरेको पाईयो ।

मुख्य शीर्षक	उप शीर्षक	पूर्णांक	प्राप्त अंक
संस्थागत व्यवस्था	१. कर्मचारी र पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२
	२. कार्यप्रणाली समावेशी	४	२
	३. समिति, उपसमिति र कार्यदल प्रतिनिधित्व	४	२.५
	४. वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	३
	५.तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५
	जम्मा	**२०**	**१२**

Scanned with CamScanner

मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा ४ वटा उपशीर्षकहरु रहेका छन्। पहिलो उपशीर्षकमा ८ अंकको अंकभारमा ६ अंक प्राप्त गरेको छ भने यसैगरी अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना उपशीर्षकको ४ अंकमा ३, कानुनी साक्षरता ४ अंकमा ४, विपद व्यवस्थापन ४ अंकमा ४ प्राप्त गरेको छ। कुल २० अंक भारमा १७ अंक प्राप्त गरेको छ।

मुख्य शीर्षक	उप शीर्षक	पूर्णांक	प्राप्त अंक
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	१. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	६
	२. अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३
	३. कानुनी साक्षरता	४	४
	४. विपद् व्यवस्थापन	४	४
	जम्मा	**२०**	**१७**

सेवा प्रवाह

सेवा प्रवाह मुख्य शीर्षकका ५ वटा उपशीर्षकहरु रहेका छन्। प्रत्येक उपशीर्षकको अंकभार ४ रहेको छ। जसमध्ये पूर्वाधार विकासमा ४ मा ३, प्रजनन् स्वास्थ्यमा ४ मा ३, शिक्षा कार्यक्रममा ४ मा ३.५, खानेपानी तथा सरसफाइमा ४ मा ३ र स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापनमा ४ मा ३ अंक प्राप्त गरेको छ। कुल २० अंकमा १५.५ अंक प्राप्त गरेको छ।

मुख्य शीर्षक	उप शीर्षक	पूर्णांक	प्राप्त अंक
सेवा प्रवाह	१. पूर्वाधार विकास	४	३
	२. प्रजनन् स्वास्थ्य	४	३
	३. शिक्षा कार्यक्रम	४	३.५
	४. खानेपानी तथा सरसफाइ	४	३
	५.स्वरोजगार तथा आयआर्जन र वजार व्यवस्थापन	४	३
	जम्मा	**२०**	**१५.५**

सुशासन तथा उत्तरदायित्व

सुशासन तथा उत्तरदायित्व मूल शीर्षकमा ५ वटा उपशीर्षकहरु रहेका छन्। प्रत्येक उपशीर्षकको अंकभार ४ रहेको छ। यस अन्तर्गत सुशासनमा प्राप्त अंकभार २.५, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिताको ४ मा ३.५, सूचना तथा सञ्चारको ४ मा प्राप्ताङ्ग ३, अनुगमन तथा मूल्यांकनको ४ मा प्राप्ताङ्ग ३.५ र समन्वय र सम्बन्ध विस्तारको ४ मा प्राप्ताङ्ग ३ गरि कुल २० अंकभारमा १५.५ अंक प्राप्त गरेको छ।

Scanned with CamScanner

मुख्य शीर्षक	उप शीर्षक	पूर्णांक	प्राप्त अंक
सेवा प्रवाह	१. सुशासन	४	२.५
	२. उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	३.५
	३. सुचना तथा संञ्चार	४	३
	४. अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	३.५
	५.समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	३
	जम्मा	**२०**	**१५.५**

पाँचवटा मुख्य शीर्षकहरु मध्ये तुलनात्मक रुपमा सबै भन्दा बढी मानव संशाधन तथा क्षमता विकास विषयमा नगरपालिका अगाडी छ भने अन्यमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ। जसलाई तलको स्तम्भ चार्टमा पनि देख्न सकिन्छ।

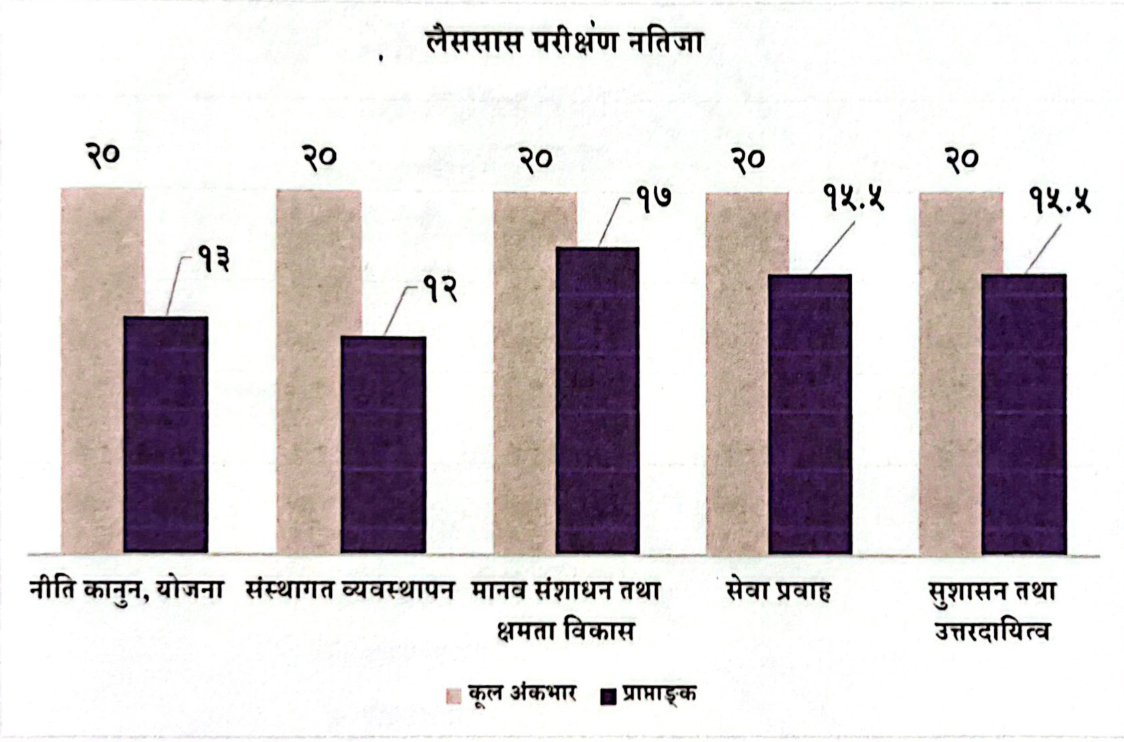

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दीग्दर्शनमा उल्लेख रहेको २२ वटा उपशीर्षक मध्ये कुनै पनि उपशीर्षकमा शतप्रतिशत अंक प्राप्त हुन सकेको छैन । मुख्य सूचकका २२ वटा उपशीर्षकहरुको विस्तृत विवरण तलको स्तम्भ चित्रमा देखाईएको छ।

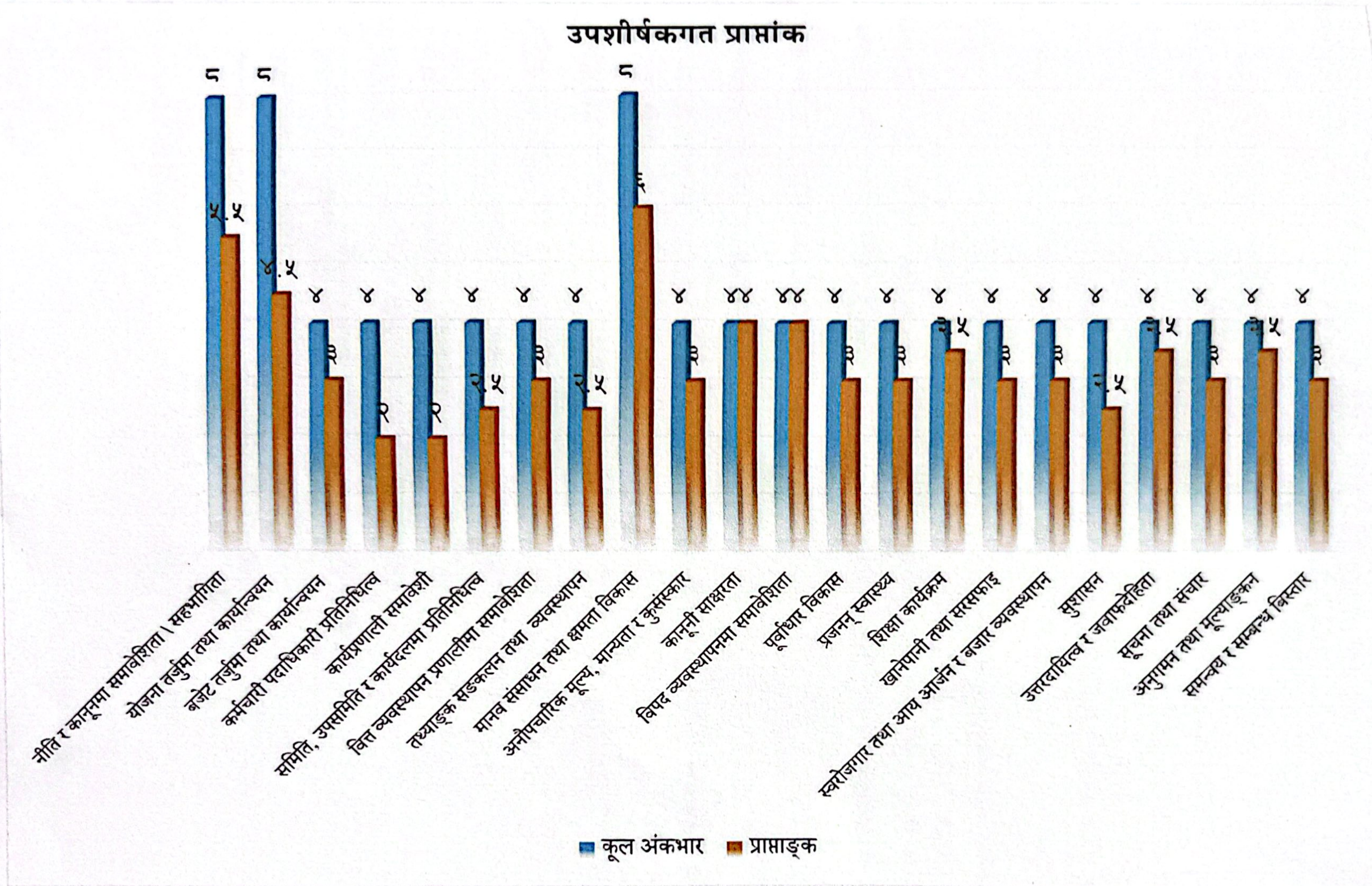
उपशीर्षकगत प्राप्तांक
८
५.५
८
४.५
४
३
४
२
४
२
४
२.५
४
३
४
२.५
८
६
४
३
४४
४४
४
३
४
३
४
३.५
४
३
४
३
४
२.५
४
३.५
४
३
४
३.५
४
३
नीति र कानूनमा समावेशिता । सहभागिता
योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व
कार्यप्रणाली समावेशी
समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व
वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता
तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार
कानूनी साक्षरता
विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता
पूर्वाधार विकास
प्रजनन् स्वास्थ्य
शिक्षा कार्यक्रम
खानेपानी तथा सरसफाइ
स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन
सुशासन
उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता
सूचना तथा संचार
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
समन्वय र सम्बन्ध विस्तार
कूल अंकभार
प्राप्ताङ्क

खण्ड : ३

विश्लेषण

८.लैससास परीक्षणको विश्लेषणका औजारहरु

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका लागि दिग्दर्शमा उल्लेख गरिएका प्रमुख ५ वटा मूल विषयवस्तु र ती विषय वस्तुका पनि थप उपविषय वस्तुका १०० सूचकहरुमा सहभागीहरुले उपलब्ध गराएको अंकका आधारमा प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरिएको थियो । ती सूचकहरुमा अंक प्रदान गर्दा सहभागीहरुले कस्तो अवस्थामा १ अंक दिने, कस्तो अवस्थामा ०.५ अंक दिने र कस्तो अवस्थामा ० अंक दिने भन्ने विषयमा सहभागीहरुलाई स्पष्ट हुने गरि सहजीकरण गरियो ।

लैङ्गिक परीक्षण पश्चात नतिजा मापन गर्नका लागि माकुरे जालो र स्तम्भ चित्र औजारहरु प्रयोग गरिएको छ । नगरपालिकामा लैङ्गिक तथा सामाजिक समाबेशीकरणको सवल पक्षहरु, कमजोर पक्षहरु, नगरपालिकामा लैससास कार्यको लागि आउन सक्ने अवसरहरु र यसमा आइपर्ने सक्ने चुनौतीहरुको वारेमा ५ वटा मुख्य शीर्षकलाई आधार बनाई समूह विभाजन गरि विश्लेषण समेत गराईएको थियो ।

विश्लेषण गर्दा SWOT Analysis विधि प्रयोग गरिएको थियो ।

९.तथ्यांङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण

यस मिर्चैया नगरपालिकाले गत बर्षदेखि लैससास परीक्षण गर्न शुरुवात गरेकोले गत बर्ष र यस बर्षको अवस्था तलको तालिका र ग्राफमा देखाईएको छ ।

विषय क्षेत्र	०८०/०८१	०८१/८२
नीति कानुन, योजना	११	१३
संस्थागत व्यवस्थापन	१२	१२
मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	१२	१७
सेवा प्रवाह	१३	१५.५
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	१३	१५.५
जम्मा	**६१**	**७३**

Scanned with CamScanner

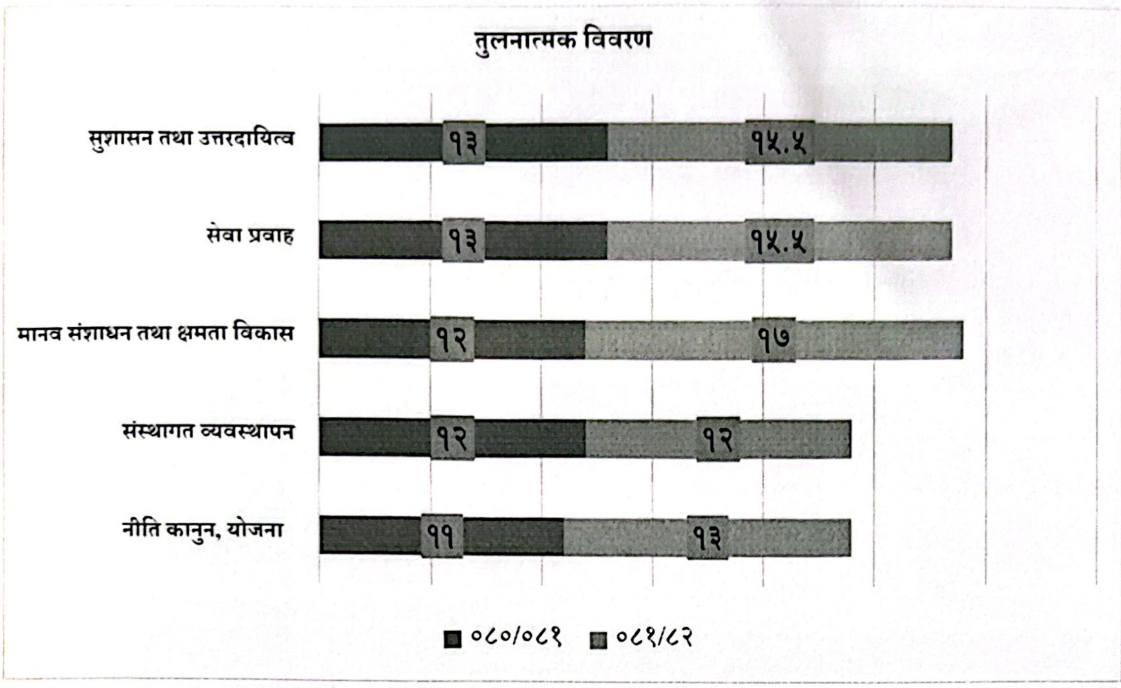

१०. मुख्य उपलब्धी

लैससास परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था:

नगरपालिकाले लैससास परीक्षण गर्दा धेरै सूचकहरुमा काम गर्नुपर्ने देखिन्छ। कुल १०० सूचकहरुमा ५० वटा सूचकमा शतप्रतिशत अंकभार, ४६ वटा सूचकले ०.५ अंक प्राप्त गरेको छ भने ५ वटामा भने कुनै पनि अंकभार प्राप्त गरेको छैनन् बाँकी सूचकहरु प्रगति उन्मुख रहेका छन्। नगरपालिकाले नीति नियमहरु समावेशी वनाएता पनि त्यसको समीक्षा गर्ने परिपाटीको विकास नभएको हुँदा त्यसमा अंकभार कम हुन गएको छ। अन्य केही मुख्य शीर्षकहरुमा राम्रो अंकभार प्राप्त गरेको छ।

१०.१ परीक्षण पश्चात प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेको अंकहरुको लेखाजोखा

यस मिर्चैया नगरपालिकाको लैंङ्गक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) परीक्षणका कममा मुख्य क्षेत्र अनुसार ५ वटा समूहमा गरिएको सूचकमाथिको छलफल र अंकभारमध्ये प्राप्त गरेको अंकहरुको लेखाजोखा यस प्रकार रहेको छ।

Scanned with CamScanner

लैससास परीक्षणमा नगरपालिकाले प्राप्त गरेका मूख्य शीर्षक र उप शीर्षकको नम्बर सम्बन्धी विवरण

विषय	उप विषय	कूल अंकभार	प्राप्ताङ्क
नीति कानून, योजना	नीति र कानूनमा समावेशिता \ सहभागिता	८	५.५
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	४.५
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३
	जम्मा	२०	१३
संस्थागत व्यवस्थापन	उप विषय	कूल अंकभार	प्राप्ताङ्क
	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२
	कार्यप्रणाली समावेशी	४	२
	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.५
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	३
	तथ्याङ्क सङकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५
	जम्मा	२०	१२
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	उप विषय	कूल अंकभार	प्राप्ताङ्क
	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	६
	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार	४	३
	कानूनी साक्षरता	४	४
	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	४
	जम्मा	२०	१७.०
सेवा प्रवाह	उप विषय	कूल अंकभार	प्राप्ताङ्क
	पूर्वाधार विकास	४	३
	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	३
	शिक्षा कार्यक्रम	४	३.५
	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	३
	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	३
	जम्मा	२०	१५.५
सुशासन तथा उत्तरदायि	उप विषय	कूल अंकभार	प्राप्ताङ्क
	सुशासन	४	२.५

Scanned with CamScanner

विषय	उप विषय	कूल अंकभार	प्राप्ताङ्क
	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	३.५
	सूचना तथा संचार	४	३
	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	३.५
	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	३
	जम्मा	२०	१५.५
	कूल जम्मा	१००	७३

यसरी हेर्दा सर्वोत्तम, उत्तम, ठिकै र कमजोरमध्ये मिर्चैया नगरपालिकाले हासिल गरेको स्वमूल्यांकनको कुल नतिजाका आधारमा ६० अंकभन्दामाथि र ८० अंकभन्दा तल रहेकोले **७३ अंक प्राप्त भएको यस नतिजालाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणमा उत्तमको स्तरमा लिईएको छ।** प्राप्त सुझावहरुका आधारमा आगामी कार्ययोजनाबाट थप उपलब्धी हासिल गरि यस नगरपालिका सर्वोत्तमको तहमा जान सो अनुसारको योजना र कार्यान्वयनमा अग्रसर हुनुपर्ने हुन्छ।

१०.२ लैससास परीक्षणको नतिजाको माकुरे जालो

लैससास परीक्षण गरिएको पाँच वटा मुख्य शीर्षकहरुको नतिजालाई तलको माकुरे जालोमा प्रस्तुत गरिएको छ। जसमा संस्थागत व्यवस्थापनमा कम र अन्यमा माकुरे जालो थोरै बढी फैलिएको छ।

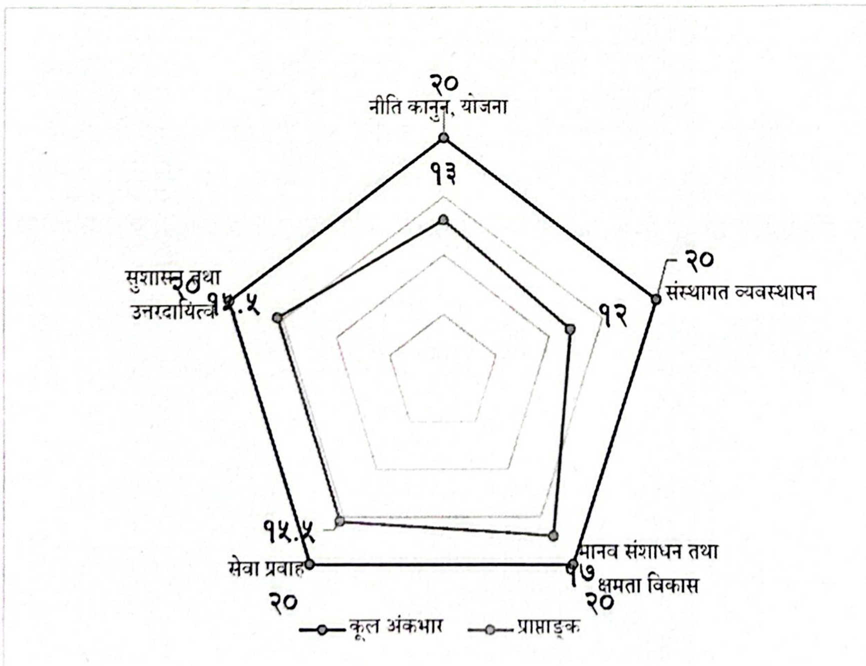

यसैगरी २२ वटा उपशीर्षकलाई तलको माकुरे जालोमा प्रस्तुत गरिएको छ।

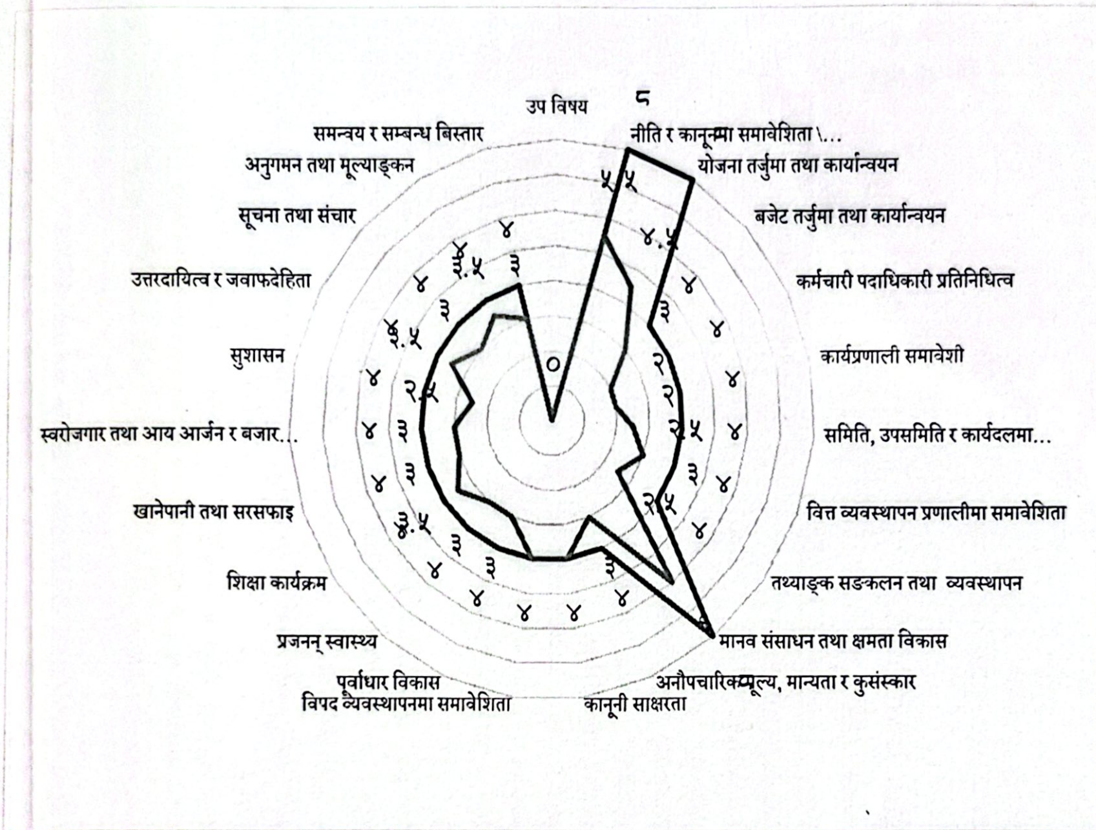

साथै सम्पूर्ण सूचकगत कूल अंकभार र प्राप्तांक सम्वन्धी विवरण अनुसूची ५ मा राखिएको छ।

११. नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरणका सबल पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु

मुख्य विषय	सबल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	चुनौती
नीति, कानून योजना	• लैससास सम्वन्धित विभिन्न नीति तथा कानुनहरु रहेको छ । • लैससाससंग सम्बन्धित उपभोक्ता गठन सम्बन्धी कार्यविधि २०८०, अपांगता भएका व्यक्तिको परिचयपत्र बितरण सम्बन्धी कार्यविधि २०८०, मेलमिलाप केन्द्र सम्बन्धी कार्यविधि २०८०, गुनासो सम्बोधन तथा व्यबस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि २०८०, लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संचालन कार्यविधि २०८०, भवन निर्माण तथा नक्सा पास निर्देशिका २०८०, करार जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी नमूना कार्यविधि २०८०, तालिम व्यवस्थापन तथा संचालन कार्यविधि २०८०, अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८०, बालिका तथा समावेशी शिक्षा संजाल गठन तथा परिचालन सम्बन्धी कार्यविधि २०८०, बालअधिकार प्रवर्द्धन तथा संरक्षण सम्बन्धी कार्यविधि २०८०, कर्मचारीहरुको आचारसंहिता । • नगरसभाबाट कार्यविधि र कानुन सहज पारित हुनसक्ने ।	• लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण नीति र रणनीति नहुनु । • लैङ्गिकमैत्री योजना निर्माण र कार्यान्वयनमा कमजोर देखिनु । • नीति र कानुनमा लैंससास सम्बन्धित सवालहरु संयोजनमा कमी रहनु । • नीति र कानुनमा समाबेशिताको सिध्दान्त र संघीय एवं प्रादेशिक नीति र कानुनी प्रावधानका मूल मर्मलाई समेटिनुपर्ने । जस्तै: महिलाको ३३ प्रतिशत आरक्षणको सुनिश्चितता, भवन निर्माणको अनुमति दिनु पूर्व अपांगतामैत्री, जेष्ठ नागरिकमैत्रीमा कमी । • योजना र कार्यक्रमसंग बजेट अनुकुल नहुनु । • पर्याप्त कार्यक्रमहरु नहुनु । • • जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई कानुनी प्रावधान, कार्यबिधि र	• नगरपालिकाले आवश्यक नीति, रणनीति र कानुन निर्माण गर्ने तत्परता लिएको छ । • बनेका कानुनहरुको कार्यान्वयन गर्न सकिन्छ । • सुधार गर्नुपर्ने पक्षमा देखिएका कानुन निर्माणका लागि योजना वनाउन सकिने छ । • स्थानीयस्तरमा दक्ष जनशक्ति, परामर्शदाता र बिज्ञको उपलब्धता छ । • कुरीतिजन्य कार्यहरु न्यूनिकरण एवं अन्त्य गर्ने सबै पक्षको चाहना रहेको ।	• नीति र कानुन अनुसार योजना निर्माण र समयमा कार्यान्वयनमा चुनौती । • संघीय सरकार, प्रादेशिक सरकारवाट समय समयमा हुने नीति, कार्यविधि, कानुन, योजनाको वारेमा अपडेट नहुनु । नीतिहरु बने पनि त्यसको कार्यान्वयन पक्षमा बुझाइको एकरुपता नहुनु । • • शाखाहरु विचको समन्वयको अभावमा लैससास सम्वन्धि एकिकृत सुचना प्रणालीको अभाव हुदा अभिलेखिकरणमा नहुनु

Scanned with CamScanner

मुख्य विषय	सबल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	चुनौती
	• नीति, कानुन र योजनाको लागि बजेट।	निर्देशिकाहरुबारे अनुशिक्षण नहुनु। • करार जनशक्ति ब्यबस्थापनमा लैंससासको आधारमा सहभागिता सुनिश्चित हुनेगरि नीतिगत ब्यबस्थापन नहुनु। • महिला, दलित, जेष्ठ नागरिक, अपांगता, बालबालिका लगायत सिमान्तकृत समुदाय लक्षित कार्यबिधि तथा निर्देशिका निर्माण गरिनुपर्ने। • बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन र बालविवाह अन्त्यका लागि रणनीतिक योजना तथा कार्यबिधिहरु नहुनु। • लैङ्गिक फोकल पर्सनको लिखित रुपमा कार्य जिम्मेवारी (ToR) हुनुपर्ने। • लैंससास कार्यान्वयनमा पर्याप्त बजेट बिनियोजन नहुनु। • खण्डिकृत तथ्यांक नरहेको। • योजना कार्यान्वयनमा कमी। • राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय निकाय संस्थाहरुसंग कमजोर समन्वय र सहकार्य।		• पदाधिकारीहरुको विच लैससास सम्वन्धि प्रष्टता नहुदा त्यस्ता विषयले बजेट तर्जुमामा प्राथमिकता नपाउनु

Scanned with CamScanner

मुख्य विषय	सबल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	चुनौती
संस्थागत व्यवस्था	• सबै कार्यक्रमहरुमा कर्मचारी र पदाधिकारीहरुको सहभागिता हुने गरेको । • कानुनले तोकेको समिति निर्माण भएको र आवश्यक्ता अनुसार बैठक हुने गरेको छ । पदाधिकारीहरु सकृय छन् । • नगरपालिकाको अधिकांश कार्य प्रणालीमा समावेशी नीति अनुरुप हुने गरेको छ । • बजेट निर्माणमा सबै पक्षको सहभागिता छ । • सामाजिक समावेशिकरण बढाउनको लागि नीतिहरु तयार हुन थालेको ।	• बिभिन्न समिति उपसमितिहरु समाबेशिताका आधारमा पूर्णता दिनुपर्ने । • नागरिकहरुमा लैससास बारे सचेतना अभिबृद्धि हुने खालका कार्यक्रमहरु निर्माण गरि कार्यान्वयन गरिनुपर्ने । • लैससासमैत्री योजना निर्माण र बजेट बिनियोजन गरि कार्यान्वनयमा जोड दिनुपर्ने । • खण्डिकृत तथ्यांक नभएकोले अपडेट गर्नुपर्ने । • नगरपालिकामा भएका सबै तथ्यांक सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्ने । • हरेक संस्थागत क्षेत्रमा लैससास अनुरुप प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि नीति र कार्यबिधि बनाउनु पर्ने । • महिला, बालबालिका र अपेक्षित समुदायलाई लक्षित गरी बढी कार्यक्रम बनाउनु पर्ने । • नेतृत्व विकास र क्षमता विकासका लागि स्रोत व्यवस्थापन आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरि छुट्टै कोष स्थापना नभएको ।	• महिलाहरुको प्रतिनिधित्व ५० प्रतिशत पुराउन सक्ने अवसर रहेको • बनेका नीतिहरुलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने सक्ने जनशक्ति रहेको • महिला हिंसा विरुद्धका अभियानहरु निरन्तर रहदा महिला शसक्तिकरणमा सहयोग पुग्ने • कार्यक्रमहरुमा हुने सहभागितामा लैङ्गिक र सामाजिक समावेशीकरणको सुनिश्चितता गरेर सहभागीहरु राख्न सकिने । • पालिकामा गठन हुने समिति उपसमितिहरु समावेशी हुनेगरि निर्माण गर्न सकिने । • तथ्यांक संकलनका लागि बजेट र जनशक्तिको व्यबस्थापन गर्न सकिने ।	• लैगिक र सामाजिक समावेशीकरण नीति अवलम्बन गर्न खोजिएपनि कार्यपालिका सदस्यहरु फरक फरक राजनितिक दल र फरक बिचारको हुँदा निर्णायक अवस्थामा एकमत हुन नसक्नु । • राजनीतिक भागवण्डाको आधारमा कर्मचारी र पदाधिकारीहरु छनौट हुनु । • यकीन तथ्यांकको अभावमा सही योजना बन्न बनाउन नसकिनु ।

Scanned with CamScanner

मुख्य विषय	सबल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	चुनौती
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	• लैङ्गिक रुपले महिलाको र मधेशी, जनजाति समुदायका कर्मचारीहरुको समावेशिता राम्रो रहेको । • रोजगारीमा समावेशी रुपले कर्मचारी भर्ना गर्ने गरिएको । • लैङ्गिक फोकल पर्सन तोकिएको । • बिषयगत शाखाहरु समावेशी रुपमा पूर्ण रहेको । • अनौपचारिक मूल्य मान्यता र हानिकारक परम्परागत मूल्य मान्यता हटाउने प्रकृतिका कार्यक्रमहरु संचालन हुने गरेको । • कानुनी सचेतना सम्बन्धी जानकारीमूलक कार्यक्रम गरिएको ।	• सबै कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी क्षमता बिकास कार्यक्रम गरिनु पर्ने । • रोजगार सम्बन्धी नीति बनाई लैससासमैत्री रोजगार सुनिश्चत गर्नुपर्ने । • अन्य आवश्यक कानुन निर्माण गरिनु पर्ने । • सार्वजनिक सूचनामा सबैको पहूँच हुने गरि कार्य गरिनुपर्ने । • बिपद ब्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरुलाई क्षमता बिकास सम्बन्धी तालिम दिई दक्षता अभिबृध्दि गरिनु पर्ने ।	• क्षमता बिकास सम्बन्धी तालिम, अभिमुखीकरण, अवलोकन भ्रमण लगायत बिभिन्न कार्यक्रम गर्न सकिने । • रोजगार सम्बन्धी नीति बनाउनका लागि जनशक्ति र बजेट रहेको । • अनौपचारिक मूल्यमान्यता र हानिकारक अभ्यासमा सुधार ल्याउने गरि योजना र कार्यक्रम संचालन गर्न सकिने अवसर पालिकामा रहेको । • बिभिन्न संघसंस्था र अन्य सरोकारवालाहरुसंग समन्वय र सहकार्य गरि कानुनी साक्षारता सम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने अवसर रहेको छ । • बिपद ब्यवस्थापन समिति समावेशी रुपमा गठन भएको छ ।	• लैससासका नीति, कानुनी दस्तावेज सम्बन्धमा समान बुझाइ नहुनु । • कर्मचारी र जनप्रतिनिधिवीच समान बुझाई नभईदिनु । • कार्यपालिका बैठकमा प्रस्ताव नजानु वा निर्णय नहुनु । • भएका निर्णयहरुको कार्यान्वयन नहुनु ।
सेवा प्रवाह	• प्रशासकीय भवन निर्माण गर्ने प्रकृयामा रहेको । • सवै वडामा वडा कार्यालयको भवन निर्माण योजनामा रहेको ।	• अधिकांश भवनहरुमा छुट्टै स्तनपानको सुबिधा वा प्रावधान नरहेकोले बनाउनुपर्ने ।	• निर्माण हुने भवनहरुको स्वीकृतीपूर्व लैङ्गिकमैत्री, वालमैत्री र अपांगमैत्री एवं जेष्ठनागरिकमैत्री बनाउनुपर्ने गरि कानुनी	• कार्यपालिका भवन निर्माण गर्न जग्गा ब्यवस्थापनमा बिबाद ।

Scanned with CamScanner

मुख्य विषय	सबल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	चुनौती
	• निर्माण हुने भवनहरुमा लैससासमैत्री (लैङ्गिकमैत्री, अपांगतामैत्री, जेष्ठ नागरिक मैत्री, बालमैत्री आदि) • महिला र अपांगमैत्री बर्थिंग सेन्टर रहेको छ । • खानेपानी सरसफाई सम्बन्धी कार्यविधि र सो अनुसारको समिति रहेको । • महिला, दलित, जनजाति र पछाडि पारिएका सिमान्तकृत समुदायको स्वरोजगार अभिबृद्धि गर्न सिपमूलक तालिमहरु संचालन गरिएको । • उच्चस्तरको सरकारी अस्पतालबाट प्रजनन सम्बन्धी सेवा प्रभाव भईरहेको ।	• जेष्ठ नागरिकको लागि सहज हुने गरि स्थान र बाताबरण नभएकोले सो अनुकुल बनाउनुपर्ने । • बालमैत्री संरचना (शौचालय, पिउने पानीको धारा, बस्ने ठाउँहरु आदि) र प्रविधिहरु निर्माण गर्नुपर्ने । • स्थानीय बालमैत्री शासन सम्बन्धी नीति, कानुन र कार्यविधि बनाउनुपर्ने । • जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सुनिश्चित हुने गरि कानुन र संयन्त्र निर्माण गरिनुपर्ने ।	प्राबधान अवलम्बन गर्न सकिने । • बजारीकरण र उचित बजार व्यवस्थापनका लागि उचित योजना बनाउन सकिने । • श्रोत र साधनको व्यवस्थापन गर्न सकिने ।	• सार्वजनिक सूचनामा सबैको पहूँच हुने गरि कार्य गरिनुपर्ने । • शाखाको बजेट अन्यत्र रकमान्तर भईदिदा लक्ष र योजना अनुसार क्षमता अभिबृद्धि र जनचेतनाका कार्यक्रमहरु संचालन गर्न चूनौती रहेको । • बजेटमा राजनीतिक हस्तक्षेत्र हुनु ।
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	• नगरपालिकामा सुशासन समिति गठन भएको छ । • नगरपालिकाबाट सबै सूचनाहरु अनलाईन मार्फत वा वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक हुने गरेको छ । • सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरिएको छ । • शाखा प्रमुखहरुले आफ्नो पदिय भूमिका अनुसार उत्तरदायित्व निर्वाह गरेका छन् । • कार्यपालिका सदस्य र कर्मचारी प्रशासनवीच समन्वय हुने गरेको छ ।	• नगरपालिकाको हरेक कार्यहरु स्थानीय पत्रपत्रिकामा समेत सार्वजनिक गर्नुपर्ने । • बिषय विज्ञ र विज्ञ परामर्शकर्तामार्फत समय समयमा सवल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चूनौतीका बारेमा छलफल र सहजीकरण हुनुपर्ने । • समिति र उपसमिति एवं शाखालाई जिम्मेवारी दिदा लिखित अख्तियारी दिनुपर्ने । • समुदायसम्म सूचनामा पहुँचका लागि वडा समिति र समितिको कार्यालय	• आन्तरिक स्रोतको पहिचान गरि आन्तरिक स्रोत वृद्धि गर्न सकिने • योजना, राजस्व, जिन्सी, आर्थिक प्रशासन लगायत सबै शाखाहरुमा अनलाइन सफ्टवेयर प्रयोग गर्दा सिघ्र तथा पारदर्शि सेवा प्रवाह गर्न सकिने • नागरिकले स्थानीय सरकारको हरेक गतिविधि सहज रुपले थाहा पाउन	• राजनीतिक द्वन्द्व र भागवण्डाले प्रश्रय पाउनु । • प्रक्रियागत प्रावधान अबलम्बन गरेर काम गर्नुपर्ने हुँदा समयमा काम सम्पन्न गर्न नसकिने र बिरोध खप्नुपर्ने । • उपभोक्ता समितिहरुले बढी राजनीतिक दवाव सृजना गर्ने ।

Scanned with CamScanner

मुख्य विषय	सबल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	चुनौती
	• खर्च योजना पारदर्शि हुने गरेको छ ।	मार्फत टोलस्तरमा सूचना बोर्ड राख्दा राम्रो हुने । • आयोजनाको अनुगमनबाट आएका नतिजालाई सम्बन्धित सरोकारवालासमक्ष समेत पृष्ठपोषण दिई कार्यान्वयन गरिनु पर्ने ।	सकुन भन्नका लागि सूचना प्रविधिलाई अझ प्रभावकारी बनाउन सकिने ।	• भागबण्डाको कुरा बढी हुने हुँदा सुशासन र उत्तरदायित्वमा एक चुनौती सृजना हुने ।

१२. लैससासको कार्ययोजना

लैससास परीक्षणमा देखिएका कमजोर पक्ष र चुनौतीका पक्षलाई व्यवस्थापन गर्नका लागि तल तालिकामा उल्लेख गरिएको कार्ययोजना सहभागितात्मक रुपमा नगरपालिकाले तयार गरेको छ ।

मिर्चैया नगरपालिका
लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिकरण विकास कार्ययोजना
पौष, २०८२

मुल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्य क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी				थप दायित्व पर्ने नपर्ने	
पूर्णांक	प्राप्तांक		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वियन पक्ष	समावधि	पर्ने	नपर्ने
नीति कानुन र योजना २०	१३	१.१ नीति र कानुनमा समावेशिता (लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति र रणनीति निर्माण गर्ने)	महिला बालबालिका तथा जेष्ठनागरिक सेवा शाखा / विधायन समिति	कार्यपालिका तथा नगरसभा	सम्वन्धित शाखा	आ.व २०८२/८३		
		१.२ वजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन (महिला, दलित, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका, अपांग, पछाडि पारिएका वर्ग र समुदाय लगायत लैससासका लागि निश्चित प्रतिशत बजेट तोकेर बिनियोजन र कार्यान्वयन गर्ने)	योजना शाखा / महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	कार्यपालिका तथा नगरसभा	सम्वन्धित शाखा	आ.व २०८२/८३		
		१.३ समावेशी योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वय (योजना छनौट गरिदा टोलबस्तीस्तरमा महिला, बालबालिका, दलित, जेष्ठ नागरिक लगायत पछाडि पारिएका वर्ग समुदायको	योजना शाखा स्रोत अनुगमन/ वडा समिति र वडा सचिव)	वडा समिति र कार्यपालिलका तथा नगरसभा	सम्वन्धित शाखा	आ.व २०८२/८३		

Scanned with CamScanner

		आधारित भई योजना छनौट गर्ने)						
संस्थागत व्यवस्था २०	१२	२.१ करारका कर्मचारी छनौटमा समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्वको लागि रणनीति निर्माण गर्ने, कर्मचारी छनौट र भर्ना गरिदा समावेशीताका आधारमा प्रतिशत तय गरि भर्ना गर्ने प्रावधानका लागि नीति र रणनीति निर्माण गर्ने ।	महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा/ योजना शाखा	कार्यपालिका	महिला शाखा	आ.व २०८२/८३		✓
		२.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया लैससास अनुसार भए नभएको अनुगमन गर्ने	महिला शाखा/ योजना शाखा/	अनुगमन समिति	योजना शाखा	आ.व २०८२/८३	✓	
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	१३	३.१ स्थानीय निकायका पदाधिकारीहरुलाई क्षमता विकास तालिम, अभिमुखीकरण एवं कार्यक्रम संचालन गर्ने	योजना शाखा	योजना शाखा, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	योजना शाखा, सामाजिक बिकास शाखा	२०८२/८३	✓	
		३.२ लोकसेवा पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन गर्ने	महिला/योजना शाखा	सामाजिक विकास शाखा/कार्यपालिका	महिला शाखा	२०८२/८३	✓	
		३.३ वेजिङ्ग घोषणाका विषय सहित महिला र समावेशि नीतिहरुको अभिमूखिकरण	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	कार्यपालिकका	महिला शाखा	२०८२/८३	✓	
		३.४ कानुनको मस्यौदा तयारीको लागि अभिमूखिकरण	कानुन /योजना शाखा	कार्यपालिका	कानुन शाखा	२०८२/८३	✓	
		३.५ ऐन, नीति, मार्गनिर्देशनलाई लैससास दृष्टिले संवेदनशिल बनाउने	सम्वन्धित शाखा	कार्यपालिका	कानुन शाखा	२०८२/८३		✓

Scanned with CamScanner

सेवा प्रवाह २०	१५.५	४.१ विपन्न वर्गको लागि स्वास्थ्य विमा अनुदान कार्यक्रम	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका र नगर सभा	स्वास्थ्य शाखा	आव २०८२/८३	✓	
		४.२ अपुग रहेका वडा, पालिका र स्वास्थ्य चौकीहरुमा स्तनपान कक्षा निर्माण	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	महिला शाखा	आव २०८२/८३	✓	
		४.२ वैदेशिक रोजगार जानेहरुको लागि अभिमूखिकरण कक्षा सञ्चालन	रोजगार शाखा/ सामी र रेमी परियोजना शाखा	कार्यपालिका	रोजगार शाखा, सामी परियोजना शाखा	आव २०८२/८३	✓	
		४.३ सुपथ सहकारी पसल सञ्चालन (सुपथ सहकारी पसल संचालनका लागि कार्यविधि निर्माण र सुपथ सहकारी पसल संचालन)	महिला, बालिबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	कार्यपालिका र नगर सभा	महिला, बालिवालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	आव २०८२/८३	✓	
सुशासन र उत्तरदायित्व २०	१५.५	५.१ बेजिङ्ग घोषणा पत्र लगायत लैससास सम्बन्धि अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौता विषयलाई समेटर कर्मचारी र कार्यपालिका सदस्यलाई अभिमुखिकरण कार्यक्रम	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	कार्यपालिका	महिला, बालिवालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	आव २०८२/८३	✓	
		५.२ बेजिङ्ग घोषणा पत्र लगायत लैससास सम्बन्धि अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौता विषयलाई समेटर सञ्चालित कार्यक्रमको लैससासको दृष्टिले प्रभाव मूल्यांक गर्ने	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कार्यपालिका	योजना तथा अनुगमन शाखा	आव २०८२/८३		✓
		५.३ सार्वजनिक सुनाइ कार्यक्रममा महिला, दलित, जनजाति, अपांगता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, सिमान्तकृत लगायत लक्षित वर्गको सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने	महिला शाखा, सामाजिक विकास शाखा, योजना शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कार्यपालिका	महिला शाखा, सामाजिक विकास शाखा, योजना शाखा	आव २०८२/८३		✓

१३. निष्कर्ष

मिर्चैया नगरपालिकामा बिभिन्न जातजाति, भाषाभाषी र धर्ममा आस्था राख्ने मिश्रित बसोबासीहरु छन् । राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्यांक अनुसार कुल जनसंख्या ५९४२५ रहेको छ । जसमध्ये लैगिक रुपमा पुरुष ४९.८ प्रतिशत र महिला ५०.२ प्रतिशत छ । दलित एवं सिमान्तकृत समुदाय ३० प्रतिशतभन्दा बढी रहेको पाईन्छ । भाषिक रुपमा मैथिली भाषीको संख्या अधिक रहेको छ । तसर्थ विकास सिलसिलामा भौतिक पूर्वाधारको आवश्यक्तताका साथसाथै मानवीय हिसावल अधिक संख्यामा रहेका महिला, दलित, जनजाति र उमेर हिसावले जेष्ठ नागरिक र बालबालिका लगायत अपांगता भएका व्यक्ति र सिमान्तकृत वर्ग समुदायका सेवा, सुबिधा र अवसरमा पहुच बढाई मूलप्रवाहीकरणमा ल्याउनका लागि यस नगरपालिकामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवालमा योजना तर्जुमाको चरणबाटै प्रभावकारी योजना र सोको कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ ।

आथिक वर्ष २०८०/०८१ मा सम्पन्न कार्यक्रम र सोको कार्यान्वयनका आधारमा भएको लैंससास परीक्षणमा देखिएको प्राप्तांक (कुल प्राप्तांक ६१) र आथिक वर्ष २०८१/०८२ मा सम्पन्न कार्यक्रम र सोको कार्यान्वयनका आधारमा भएको लैंससास परीक्षणमा देखिएको प्राप्तांक (कुल प्राप्तांक ७३) को तुलानात्मक अध्ययनमा मिर्चैया नगरपालिकामा लैंससासमा सुधार भएको मानिन्छ ।

लैससासमा अझै केही थप कार्यहरु गर्न सकिएको खण्डमा पालिकाले सर्वोत्तम स्थानको प्राप्तांक हासिल गर्ने अवस्था पनि रहेको छ । यसका साथै जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई आवश्यकता अनुसार लैससासको अवधारणा, महत्व र कार्यान्वयन प्रक्रियामा प्रशिक्षित गर्नुपर्ने देखिन्छ । कार्यपालिका सदस्यहरु रहेको समितिहरु र कतिपय भईरहेका कार्यहरुको वारेमा जानकारी अभाव रहेको देखिन्छ भने व्यवहारिक रुपमा लैससास सम्बन्धी कार्यहरु गरिराखेका भएतापनि अभिलेखिकरण नहुँदा त्यसको भार प्राप्त अंकमा पर्न गएको छ ।

कतिपय सूचकहरुको विषयमा नगरपालिकामा तहगत बुझाई फरक हुँदा त्यसको पनि प्रभाव अंकमा परेको छ । नीतिहरुमा लैससास सम्बन्धी व्यवस्था भएतापनि बजेट तर्जुमा गर्दा त्यस्ता विषयहरुले कम प्राथामिकता पाउने गरेका छन् । यद्यपी महिला, दलित, अपांग विपन्न वर्गको लागि केहि कार्यक्रमहरु भने नगरपालिकाले गर्दै आईरहेको छ । कार्यपालिका सदस्यहरुलाई लैससास सम्बन्धी क्षमता विकासका कामहरु आगामी दिनमा सञ्चालन गर्न आवश्यक रहेको छ । नीतिहरु बनेता पनि लैससासको दृष्टिकोणबाट समिक्षा गर्ने परीपाटीको विकास गर्नुपर्ने आवश्यक्ता रहेको छ । महिला शाखा सक्रिय र पालिकाको नेतृत्व तहको यस विषयमा सक्रियताले न्यून अंक प्राप्त गरेका क्षेत्रहरुमा आगामी आर्थिक वर्षमा थप कार्यहरु गर्ने प्रतिवद्धताले पनि यस नगरपालिको आगामी वर्षमा गरिने लैससास परीक्षणमा अहिलेको भन्दा थप राम्रो भएर जाने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

Scanned with CamScanner

१४. सुझाव

- मिर्चैया नगरपालिकाले गरेका काम र उपलब्धीहरुको काजगाज बिवरण जेंन्जीको आन्दोलनका नामबाट भएको कार्यालयमा आगजनीका कारण पूर्ण क्षति भएकोमा उक्त अभिलेखहरुको पुन: संकलन र अभिलेखीकरण गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ।
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति, रणनीति, कार्यबिधिहरु निर्माण गरि यसलाई पूर्णता दिनुपर्ने आवश्यक्ता रहेको छ।
- लैंससास डेस्क स्थापना र लैंगिक हिंसा निवारण कोष संचालनलाई प्राथमिकतामा राखिन आवश्यक छ।
- कार्यपालिका सदस्य र कार्यालयको विषयगत शाखाका प्रमुख तथा अन्य महत्वपूर्ण शाखाका कर्मचारीहरुले आवधिक रुपमा लैससास सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रममार्फत प्रशिक्षित हुँदा कार्यक्षमतामा अभिबृद्धि गरिनुपर्ने देखिन्छ।
- महिला, दलित, पछाडि पारिएका वर्ग र सिमान्तकृत एवं विपन्न वर्गका लागि स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा जोडने,
- जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिहरु र गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरुलाई स्वास्थ्यमा सहज पहूँचका लागि घरदैलो स्वास्थ्य कार्यकम वा स्वास्थ्य घुम्ती शिविर संचालनले लैसासस अन्तर्गतका त्यस्ता वर्ग समुदाय बढी लाभान्वित हुन सक्दछन्।
- महिला अधिकारका सवाल साथै वेईजिङ्ग घोषणापत्रले अघि सारेको महिला बिकास लक्षित १२ बुँदालाई कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र समुदायमा अभिमुखीकरण कार्यकम संचालन गरि यसबारेमा सुसूचित गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- सञ्चालित कार्यक्रमहरुको लैससास दृष्टिले प्रभाव मूल्यांकन गर्न आवश्यक रहेको छ,
- लैससास परीक्षणमा जिम्मेवार व्यक्तिहरु शुरुदेखि नै संलग्न हुँदा गरिएका क्रियाकलापहरुको वारेमा जानकारी प्राप्त हुने हुँदा यसतर्फ विशेष ध्यान पुर्‍याउन आवश्यक देखिन्छ,
- लैससास परीक्षण अन्तर्गत निर्धारित सूचकहरुलाई बर्गीकरण गरी सम्वन्धित शाखा वा समितिहरुलाई यसप्रति जिम्मेवार बनाउनुपर्ने आवश्यकता रहेको छ।
- संयुक्त राष्ट्रसंघबाट पारिक प्रस्ताव नं. १३२५ र प्रस्ताव नं. १८२० अन्तर्गत नेपाल सरकारले तयार गरेको राष्ट्रिय कार्ययोजना (दोश्रो) बारे अभिमुखीकरण, कार्यान्वयन र यससंग सम्वन्धित समिति र उपसमिति गठन जस्ता कार्यहरु गरिनुपर्ने देखिन्छ।
- महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका भेदभाव उन्मुलुन सम्बन्धी महासंघी १९७९, दिगो बिकास लक्ष अन्तर्गत महिलाका सवाल र नेपाल सरकारले अन्तराष्ट्रियस्तरमा गरेका प्रतिबद्धतालाई पूर्णता दिने खालका कार्यकमहरुमा जोड दिनुपर्ने आवश्यक्ता रहेको छ।
- लैससासमैत्री भवन निर्माणका लागि नीतिगत व्यबस्था लागु गर्नुपर्ने आवश्यक्ता रहेकोछ।
- लैससास सम्वन्धी नीति, रणनीति, कार्यबिधिहरुलाई पूर्णता दिनुपर्ने आवश्यक्ता रहेको छ।

अनुसूचीहरु

Scanned with CamScanner

अनुसूची : १

अंकतालिका

क.सं.	सूचक र उपसूचक	पूर्णांक	प्राप्तांक
१	१.१.१-१.१.८= ५.५, १.२.१-१.२.८=४.५, १.३.१-१.३.४=३	२०	१३
२	२.१.१-२.१.४=२, २.२.१-२.२.४=२, २.३.१-२.३.४=२.५, २.४.१-२.४.४=३, २.५.१-२.५.४= २.५	२०	१२
३	३.१.१-३.१.८=६, ३.२.१-३.२.४=३, ३.३.१-३.३.४=४, ३.१.४-३.४.४=४	२०	१७
४	४.१.१-४.१.४=३, ४.२.१-४.२.४=३, ४.३.१-४.३.४=३.५, ४.४.१-४.४.४=३, ४.५.१-४.५.४=३	२०	१५.५
५	५.१.१-५.१.४=२.५, ५.२.१-५.२.४=३.५, ५.३.१-५.३.४=३, ५,४.१-५.४.४=३.५, ५.५.१-५.५.४=३	२०	१५.५
	जम्मा	१००	७३

Scanned with CamScanner

अनुसूची : २
लैससास कार्यान्वय समिति

मिति २०८२ माघ १२ गतेका दिन लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) कार्यान्वयन समन्वय समिति गठन गर्ने सम्बन्धमा नगरपालिकाका प्रमुख श्री श्रवण कुमार यादव ज्यूको अध्यक्षमा बैठक बसी नगर प्रमुख ज्यूको संयोजकत्वमा देहायको सदस्य रहने गरि लैससास कार्यान्वयन समिति गठन भएको छ ।

क्र.सं.	पदाधिकारीको नाम	लैससास कार्यान्वयन समितिमा पद
१	नगर प्रमुख श्रवण कुमार यादव	संयोजक
२	उपप्रमुख जिवछीदेवी साह	सदस्य
३	प्रशासकीय अधिकृत श्री युगेश कुमार यादव	सदस्य
४	सामाजिक बिकास समिति संयोजक नरधिमा लामा	सदस्य
५	कार्यपालिका सदस्य दिपेश सिंह	सदस्य
६	कार्यपालिका सदस्य आशा यादव	सदस्य
७	कार्यपालिका सदस्य जरिना खातुन	सदस्य
८	मुक्ति नेपाल (गैसस) देवकुमारी महरा	सदस्य
९	दलित बिकास मञ्च (गैसस) सरिता महरा	सदस्य
१०	श्री मन्ठदेवी दलित महिला बहुद्देशीय सहकारी संस्था लि. बाट उर्मिलादेवी महरा	सदस्य
११	महिला, बालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा प्रमुख संजिला कुमारी सिंह	सदस्य सचिव

ः लैससास कार्यान्वयन समितिको माईन्यूट महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखामा रहेको ।

अनुसूची : ३

लैससासको कार्यदलका समिति

मिति २०८२ माघ १२ गतेका दिन लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) कार्यान्वयन समितिका संयोजक नगरपालिका प्रमुख श्रवण कुमार यादव ज्यूको अध्यक्षतामा सम्पन्न बैठकबाट कार्यपालिकाका सदस्यको संयोजकत्वमा कार्यदल गठन गर्ने प्रावधान अनुसार कार्यपालिकाका सदस्य एवं सामाजिक बिकास संयोजक नरधिमा लामा ज्यूको संयोजकत्वमा तपसिल अनुसारको ५ सदस्यीय लैससास कार्यदल गठन गरिएको छ ।

कार्यदलका पदाधिकारीहरुको नामावली

क्र.सं.	कार्यदलको पद	नाम	मो.नं.
१	संयोजक	नरधिमा लामा	९८२३६२८४३३
२	सदस्य	राजन कुमार साह (स्वास्थ्य शाखा)	९८४३७०३१५२
३	सदस्य	गणेश गुप्ता (रोजगार शाखा)	९८४४२४३७५६
४	सदस्य	संजीला कुमारी महतो (म.बा. तथा जेष्ठ नागरिक शाखा)	९८६२०२५६९७
५	सदस्य	प्रदिप कुमार मण्डल (आईटि शाखा)	९८१७७८३२४६

नोटः लैससास कार्यान्वयन समितिको माईन्यूट महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखामा रहेको छ ।

Scanned with CamScanner

अनुसूची : ४

लैससास परीक्षणमा सहभागीहरुको विवरण

मिर्चैया नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

मिर्चैया, सिरहा

उपस्थिति बिवरण

मिर्चैया नगरपालिका (महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा) को आयोजना र समग्र बिकास तथा परामर्श सेवा केन्द्र प्रा.लि. लहानको प्राविधिक सहयोगमा २०८२ माघ १२ गते मिर्चैया नगरपालिकाको सभाकक्षमा आयोजित **लैंगिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण (लैससास) परीक्षण (जेसी अडिट)** कार्यक्रममा उपस्थित सहभागीहरुको बिवरण ।

क्र.सं.	नाम	पद	कार्यालय	लिङ्ग
१	श्री श्रवण कुमार यादव	नगर प्रमुख	मिर्चैया नगरपालिका	पु
२	श्री जीवछी देवी साह	नगर उपप्रमुख	मिर्चैया नगरपालिका	म
३	श्री युगेशकुमार यादव	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	मिर्चैया नगरपालिका	पु
४	श्री संजयकुमार साह	वडाध्यक्ष	मिर्चैया नपा-१०	पु
५	श्री नन्दनकुमार ठाकुर	योजना शाखा प्रमुख	मिर्चैया नपा	पु
६	श्री आशा कुमारी यादव	कार्यपालिका सदस्य	मिर्चैया नपा	म
७	श्री जरिना खातुन	कार्यपालिका सदस्य	मिर्चैया नपा	म

Scanned with CamScanner

क्र.सं.	नाम	पद	कार्यालय	लिङ्ग
८	श्री अनिता कापैर	कार्यपालिका सदस्य	मिर्चैया नपा	म
९	श्री रामदयाल ठाकुर	वडाध्यक्ष	मिर्चैया नपा ७	पु
१०	श्री प्रदिप कुमार साह	वडाध्यक्ष	मिर्चैया नपा	पु
११	श्री दिपेश कुमार सिंह	कार्यपालिका सदस्य	मिर्चैया नपा ११	पु
१२	श्री ललन राय	परिवार परामर्शकर्ता	मिर्चैया नपा	पु
१३	श्री भरत कुमार बाँनिया	शिक्षा प्रमुख	मिर्चैया नपा	पु
१४	श्री नागेश्वर हाथी	प.विकास अधिकृत	मिर्चैया नपा	पु
१५	श्री प्रदिप कुमार मण्डल	सूचना प्रविधि अधिकृत	मिर्चैया नपा	पु
१६	श्री गणेश गुप्ता	रोजगार संयोजक	मिर्चैया नपा	पु
१७	श्री सुरेन्द्र कुमार यादव	सहलेखापाल	मिर्चैया नपा	पु
१८	श्री ओमप्रकाश ठाकुर	शिक्षा अधिकृत	शिक्षा शाखा, मिर्चैया नपा	पु
१९	श्री राजन कुमार साह	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	स्वास्थ्य शाखा, मिर्चैया नपा	पु
२०	राकेश कुमार यादव	वरिष्ठ कविर निरीक्षक	आयुर्वेद शाखा, मिर्चैया शाखा	पु
२१	श्री हरिाम श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष	मिर्चैया नपा २	पु
२२	श्री विनोद प्रसाद महतो	कार्यपालिका सदस्य	मिर्चैया नपा	पु
२३	श्री मनेलाल यादव	वडाध्यक्ष	मिर्चैया नपा १२	पु
२४	श्री रामप्रकाश महासेठ	वडाध्यक्ष	मिर्चैया नपा ६	पु

Scanned with CamScanner

क्र.सं.	नाम	पद	कार्यालय	लिङ्ग
२५	श्री संजिला कुमारी महतो	अधिकृत छैठौं	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा, मिर्चैया नपा	म
२६	श्री रंजु कुमारी यादव	न्यायिक समिति	मिर्चैया नपा	म
२७	श्री बिरेश्वर यादव	वडाध्यक्ष	मिर्चैया नपा वडा नं. ८	पु
२८	श्री धनन्जय महतो	क.अ.	मिर्चैया नपा	पु
२९	श्री नरधिमा लामा	कार्यपालिका सदस्य	मिर्चैया नपा	म
३०	श्री जितकुमार साह	प्रशासन शाखा प्रमुख	मिर्चैया नपा, प्रशासन शाखा	पु
३१	श्री बलराम माझी	जिन्सी शाखा	मिर्चैया नपा, जिन्सी शाखा	पु
३२	श्री संतोषी कुमार यादव	एमआईएस अपरेटर	मिर्चैया नपा, पंजीकरण शाखा	पु
३३	श्री दिनेश कुमार मण्डल	वडाध्यक्ष	मिर्चैया नपा वडा नं. ९	पु
३४	श्री लक्ष्मिनियादेवी महरा	का.स.	मिर्चैया नपा	म

Scanned with CamScanner

मिर्चैया नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
मिर्चैया, सिरहा

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण २०८२

सूचकगत प्राप्तांक विवरण

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क
१	नीति, कानून, योजना १०	नीति र कानूनमा समावेशिता\ सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे \नगरेको ।	०-१	१
२				१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	१
३				१.१.३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरु समावेश भए/नभएको ।	०-१	१
४				१.१.४	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरु छन् / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)।	०-१	०
५				१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोकन **पर्याप्त** प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ / छैन ?	०-१	०.५
६				१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए/ नमिलाएको ?	०-१	१
७				१.१.७	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको. (समुदायको प्रचलन विभेदकारी भए नभएको) ?	०-१	०
८				१.१.८	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको ?	०-१	१

Scanned with CamScanner

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क
					जम्मा		५.५
९		योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ / छैन ?	०-१	०
१०				१.२.२	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे / नगरेको?	०-१	०.५
११				१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरे / नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरुलाई समेटे नसमेटेको परीक्षण) ?	०-१	१
१२				१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए / नभएको ?	०-१	०.५
१३				१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए/नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन) ?	०-१	०.५
१४				१.२.६	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे / नगरेको ?	०-१	०.५
१५				१.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने / नबनेको	०-१	०.५
१६				१.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए / नदिएको ?	०-१	१
					जम्मा		४.५
१७		बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए/नगरिएको ?	०-१	१
१८				१.३.२	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए/ नगरिएको ?	०-१	१
१९				१.३.३	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए/नगरिएको ?	०-१	०.५

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क
२०				१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गरिए/नगरिएको ? (बजेट तथा कार्यकमबीच भिडान)	०-१	०.५
					जम्मा		३
२१	संस्थागत व्यवस्था १०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ/छैन ?	०-१	०.५
२२				२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको छ/छैन ?	०-१	०.५
२३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको/नगरेको ?	०-१	०.५
२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको/नलिएको	०-१	०.५
					जम्मा		२
२५		कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति छ/छैन ?	०-१	०.५
२६				२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छाछैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए/नगरिएको)	०-१	०.५
२७				२.२.३	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाए लागु गरिएको छ/छैन ?	०-१	०.५
२८				२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे/नगरेको ?	०-१	०.५
					जम्मा		२
२९		समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे/ नरहेको ?	०-१	०.५
३०				२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाए/नपाएको ?	०-१	१

Scanned with CamScanner

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क
३१				२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे/नगरेको ?	०-१	०.५
३२				२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने गरे/नगरेको ?	०-१	०.५
		जम्मा					२.५
३३		वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको/ नगरिएको ?	०-१	१
३४				२.४.२	के आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको छ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ?	०-१	०.५
३५				२.४.३	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्था भएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ ?	०-१	०.५
३६				२.४.४	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०-१	१
		जम्मा					३
३७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५.१	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचनातथ्याँक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) (गाउँ/नगर प्रोफाईल)	०-१	०.५
३८				२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना । तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको /नगरेको (गाउं/नगर प्रोफाईल)	०-१	०.५
३९				२.५.३	के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१	०.५
४०				२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरे /नगरेको ?	०-१	१
		जम्मा					२.५
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए। नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए/नआएको ?	०-१	१
४२				३.१.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी । कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो/ थिएन ?	०-१	०.५

Scanned with CamScanner

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क
४३				३.१.३	तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्वेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ/छैन ?	०-१	०.५
४४				३.१.४	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन/छैनन् ? सो अनुसारको वजेट विनियोजन गरिएको छ/छैन ?	०-१	१
४५				३.१.५	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	१
४६				३.१. ६	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ ?	०-१	१
४७				३.१.७	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए /नभएको (संचालित तालिम कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०
४८				३.१.८	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरण गरिएकोछ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१
					जम्मा		६
४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरूद्ध जनचेतना	४	३.२.१	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१
५०				३.२.२	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ/नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसा विरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ ? (घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१	०
५१				३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	०-१	१
५२				३.२.४	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१
					जम्मा		३
५३		कानूनी साक्षरता	४	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१
५४				३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल	०-१	१

Scanned with CamScanner

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क
					समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे/नगरेको ?		
५५				३.३.३	के महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तैः कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण)	०-१	१
५६				३.३.४	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट के उनीहरु लाभान्वित भएका छन् ? (जस्तैः कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असर)	०-१	१
					जम्मा		४
५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.४.१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे। नगरेको र यस्ता दस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे/नरहेको ?	०-१	१
५८				३.४.२	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरे/नगरेको ?	०-१	१
५९				३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी गर्ने गरे/नगरेको ?	०-१	१
६०				३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे/नगरेको ?	०-१	१
					जम्मा		४
६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री / संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे/नगरेको ?	०-१	१
६२				४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ/छैन ?	०-१	१
६३				४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ/छैन ?	०-१	०.५

Scanned with CamScanner

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क
६४				५.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे/नरहेको ?	०-१	०.५
					जम्मा		३
६५		प्रजनन् स्वास्थ्य	४	५.२.१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए/नभएको ?	०-१	१
६६				५.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलगै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ/छैन ?	०-१	०.५
६७				५.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका छन् ?	०-१	१
६८				५.२.४	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट भए/नभएको ?	०-१	०.५
					जम्मा		३
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	५.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	०-१	१
७०				५.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	०-१	१
७१				५.३.३	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए/ नभएका ? (जस्तैः अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)	०-१	०.५
७२				५.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे/नगरेको ?	०-१	१
					जम्मा		३.५
७३		खानेपानी तथा सरसफाइ	४	५.४.१	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलगै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए/नभएको ?	०-१	१
७४				५.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ?	०-१	१

Scanned with CamScanner

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क
७५				४.४.३	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्टयाउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ?	०-१	०.५
७६				४.४.४	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ?	०-१	०.५
					जम्मा		३
७७		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	४.५.१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ/छैन ?	०-१	१
७८				४.५.२	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयवन गर्ने गरे/नगरेको ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५
७९				४.५.३	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे/नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सुचकाँक)	०-१	१
८०				४.५.४	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ?	०-१	०.५
					जम्मा		३
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	१
८२				५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए/नल्याएको ?	०-१	०.५
८३				५.१.३	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५
८४				५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ ?	०-१	०.५
					जम्मा		२.५
८५		उत्तरदायित्व र जवाफदे	४	५.२.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे/नगरेको ?	०-१	०.५

Scanned with CamScanner

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क
८६				५.२.२	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे/नगरेको ?	०-१	१
८७				५.२.३	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सो को कार्यान्वयका विषयमा आवाज उठ्ने गरे। नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरे/नगरेको ?	०-१	१
८८				५.२.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए/नल्याएको ?	०-१	१
		जम्मा					३.५
८९		सूचना तथा संचार	४	५.३.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे /नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे/नगरेको ?	०-१	१
९०				५.३.२	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे/ नगरेको ?	०-१	१
९१				५.३.३	के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ ?	०-१	०.५
९२				५.३.४	के स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्याँकसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	०-१	०.५
		जम्मा					३
९३		अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	५.४.१	के कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको छ?	०-१	०.५
९४				५.४.२	के स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	०-१	१
९५				५.४.३	के स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेका छ ?	०-१	१
९६				५.४.४	के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	०-१	१
		जम्मा					३.५

क्रसं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	[illegible]	[illegible]
९७		समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे/नगरेको ?	०-१	१
९८				५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरे/नगरेको ?	०-१	१
९९				५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे /नगरेको ?	०-१	०.५
१००				५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे/नगरेको ?	०-१	०.५
		जम्मा					३
		जम्मा अंक र प्राप्तांक				१००	७३

Scanned with CamScanner

अनुसूची : ६
लैससास परीक्षणका झलकहरु

Scanned with
CamScanner

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner